

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΖΩΗ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1949

ΤΟΜΟΣ 163

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Ευχές για τον Καινούργιο Χρόνο

Η «Οικογενειακή Ζωή» εύχεται στους αγαπητούς συνεργάτες, αντιπροσώπους, ανταποκριτές, συνδρομητές, αναγνώστες και φίλους της πνευματικής κινήσεώς της, ειρηνικό και ευτυχισμένο το 1949.

*

Στους δρόμους και στα πάρκα

Μας πληροφορούν από τη Θεσσαλονίκη ότι η εκεί «Ορθόδοξος Χριστιανική συνάθροιση», υπό την Διεύθυνσιν του ζηλωτού ιεροκήρυκος κ. Γρηγ. Ζαχαροπούλου, διανέμει κάθε Κυριακή χιλιάδες έντυπα χριστιανικών διηγημάτων στους δρόμους, στα πάρκα και στα κέντρα δωρεάν. Συγχαίρομε ολόθερμα τη «Χριστιανική συνάθροιση» της Θεσσαλονίκης, για την πρωτότυπη αυτή υπηρεσία του θείου λόγου.

*

Θεολογικὸν Οικοτροφείον

Ο ακούραστος και πολύτιμος για το έργο της «Αποστολικής Διακονίας» της «Εκκλησίας της Ελλάδος» Γενικός Διευθυντής της κ. Β. Βέλλας, καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου, συνέβαλε στην ίδρυση Θεολογικού Οικοτροφείου στην οδό της Σχολής των Ιεροκήρυκων της «Αποστολικής Διακονίας», όπου μέσα σε μία ατμόσφαιρα αγάπης και συμπνευματισμού θα διαιτώνται οι φοιτηταί της θεολογίας, με σημαντικές οικονομικές διευκολύνσεις.

*

Ο χαιρετισμός της Λαίδης Πάουελ

Η άρχισον της Λαίδης Μπέιντελ Πάουελ, κατά την τελευταία επίσκεψή της στην Ελλάδα, απηύθυνε εγκάρδιο χαιρετισμό, προς τους προσκόπους και οδηγούς, που τονίζουν το ενδιαφέρον και την αγάπη της στα δυο εξαιρετικά μορφωτικά συστήματα.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΝ ΜΑΣ ΚΙΝΗΣΙΝ

Την 3ην Νοεμβρίου, ο Διευθυντής μας κ. Λάμπρος Ζαχαρίας ήρτισε περιόδον ανά την Δωδεκάνησον, όπου πραγματοποιήθη το εξής πρόγραμμα πνευματικής κινήσεως. Από της 7ης Νοεμβρίου μέχρι της 18ης σειρά έσπερινών κηρυγμάτων, εις τον ιερόν ναόν του Ευαγγελισμού, κατόπιν εισηγήσεως του προϊσταμένου του Μητροπολιτικού Ναού Ρόδου, αρχιμανδρίτου Χρυσόστομου Μουστάκα.

Επίσης κηρύγματα την Κυριακή 7ην Νοεμβρίου, κατά την θείαν λειτουργίαν, εις τον Μητροπολιτικόν Ναόν, την 8ην εις τον πανηγυρίζοντα Ναόν των Τοξισκων και την 14ην Κυριακήν, κατά την θείαν λειτουργίαν, εις τον

Ναόν των Εισοδίων. Από της 21ης μέχρι της 25ης Β' σειρά έσπερινών κηρυγμάτων, εις τον Μητροπολιτικόν Ναόν, ενώπιον πολυπληθούς ακροατηρίου.

Ζωηρότατον ενδιαφέρον έδειξε ο εκλεκτός φίλος του έργου μας, πατήρ Χρυσόστομος Μουστάκας, διά την ευρύτεραν διάδοσιν της «Οικογενειακής Ζωής» εις Ρόδον. Ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Τιμόθεος απέστειλεν εις τον Διευθυντήν μας θερμότατον ευχαριστήριον έγγραφον, διά την εκεί εργασίαν του.

Την 26ην Νοεμβρίου, ο Διευθυντής μας κ. Λάμπρος Ζαχαρίας έπεσκέφθη την Κάλυμνον, όπου από της 28ης μέχρι της 2ας Δεκεμβρίου πραγματοποιήθη σειρά έσπερινών διηγημάτων εις τον Μητροπολιτικόν Ναόν της Μεταμορφώσεως, καθώς και κηρύγματα κατά την θείαν λειτουργίαν της Κυριακής, 28ης Νοεμβρίου και 5ης Δεκεμβρίου, εις τον ιερόν ναόν της Χώρας και το απόγευμα, κατά τον έσπερινόν, εις τον Ναόν του Αγ. Νικολάου, συνεχιζομένης και Β' σειράς έσπερινών διηγημάτων από της 5ης ίδιου μηνός μέχρι της 9ης, εις τον Μητροπολιτικόν Ναόν της Μεταμορφώσεως.

Κατά την αναχώρησιν του Διευθυντού μας εκ Κάλυμνου, την έσπεραν της 10ης Δεκεμβρίου, προσέπεμψεν αυτόν ο ιερός Κληρός, προσφωνήσαντος επικαίρως του αρχιερατικού επιτόπου, Αιδεσιμωτάτου Ν. Μαίλη, ενώπιον πλήθους συνάθροισθέντος κόσμου.

ΥΠΟΜΝΗΣΙΣ

Παρακαλούνται οι κ. κ. συνδρομηταί μας, που η συνδρομή τους έληξε την 31ην Δεκεμβρίου 1948 να καταβάλουν εγκαίρως τη νέα συνδρομή του 1949 εις τα γραφεία μας, καθώς και όσοι καθυστερούν προηγουμένως συνδρομάς και υπόλοιπα λογαριασμών. Μ' αυτό διευκολύνουν σημαντικά την κίνησή μας και συντελούν στην πρόοδο του πνευματικού μας έργου.

Επειδή μās επιστρέφονται τεύχη εν γνώσει των κ. κ. συνδρομητών μας, επιστρέφαι τευχών δεν θα λαμβάνονται υπ' όψιν, αν δεν τίθεται ή υπογραφή του συνδρομητού. Όσοι δεν λαμβάνουν τακτικά το περιοδικό, παρακαλούνται να μās ειδοποιούν εγκαίρως και ν' απευθύνονται στα οικεία ταχυδρομεία.

Διευθύνσεις συμφώνως τῷ άρθρ. 6 § 1

του Α. Ν. 1092/1938

Υπεύθυνος Διευθυντής
Λάμπρος Ζαχαρίας, Επαγγελματίας 16

Προϊστάμενος Τυπογραφείου
Γρηγ. Θεοφανίδης, Αργυρουπόλεως 22

«ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΖΩΗ»

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Διευθυντής: ΛΑΜΠΡΟΣ ΖΑΧΑΡΗΣ

Ίδιοκτήτρια: ΑΣΠΑΣΙΑ ΜΑΝΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ-ΖΑΧΑΡΗ

* * * ΕΤΟΣ ΙΣΤ'. ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 163

Γραφεία: Επαγγελματίας 16 — Αθήναι

* * * ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1949 * *

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
• Εσωτερικού... Δρχ. 20000
• Εξωτερικού... Δρχ. 1 1/2
• Ιδρύματα-Εταιρ. Δρχ. 40000
Χρηματικά έμβάσματα:
• «Οικογενειακή Ζωή»
Επαγγελματίας 16-Αθήναι

ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ

Το περιμέναμε ανυπόμονα.

Υγρή από της νοσταλγίας το δάκρυ, είχαμε στηλώσει τη ματιά μας στον όρίζοντα. Και νά! Προτού ακόμα ξεμερώσει, φάνηκε μακριά, στο πέλαγος. Το γλυκοχαιρέτησαν οι πρώτες ρόδινες ακτίνες του ήλιου κι' οι καμπάνες, με μύριες χαρούμενες κωδωνοκρουσίες, "Ολοι ξεχυθήκαμε στους δρόμους να το υποδεχτούμε με αλαλαγμούς χαράς. Έρχόταν από τις άγνωστες παραμυθένιες χώρες, να φέρη την ευτυχία, που τόσο τη διψούμε και μ' αγωνία την προσμένουμε.

Έφτασε, όπως πάντα, την ώρισμένη ώρα στο λιμάνι, χωρίς να καθυστερήσει ούτε λεπτό. Ούτε φουρτούνες, ούτε νάρκες, ούτε άγριες και σκοτεινισμένες νύχτες μπόρεσαν να έμποδίσουν την πορεία του. Σφύριξε μεγαλόπρεπα, άγκυροβόλησε κι' άνοιξε διάπλατα τ' άμπάρια του.

Από τις άργυρόχρυσες σκάλες του τα πλήθη παραλάβαιναν τα δώρα!.. Δώρα άμέτρητα, λογής, λογής που έκαναν τα πρόσωπα να λάμπουν από ευχαρίστηση και ν' ανθίζουν στα χείλη τα πιο γλυκά χαμόγελα. "Ολοι κάτι θα είχαν να πάρουν, πλούσιοι και φτωχοί. Έτσι, για λίγο, ο εργάτης έξεχασε το μόχθο, ή επίσημη έκλεισε το βιβλίο, ο ξωμάχος άφησε τ' αλέτρι, ο ψαράς παράτησε δίχτυ. Η χώρα, απ' άκρη ως άκρη, δόθηκε στο γλέντι και στον πανηγυρισμό της μεγάλης μέρας. "Οστούς όλοι έέχασαν το καράβι, που στεκόταν ακόμα και σήκωνε την άγκυρά του, για να ξαναγυρίση στους τό-

πους του μυστηρίου. Μόνο λίγα μικρά παιδιά, κρατώντας στα χέρια τους ανθοδέσμες τις πρόσφεραν στον κυβερνήτη, ευχαριστώντας.

Σήμερα το καράβι του νέου χρόνου θα σκορπίση, πάλι, στην ανθρωπότητα τα άμέτρητα δώρα της Θείας Προνοίας.

Κανένας άνθρωπος δεν είναι άμέτοχος, —μá υπάρχει νόμος άπαράβατος που άπαιτεί άνταπόδοση. — "Αν θελήσωμε να μετρήσωμε τα δώρα του Θεού, που κάθε ένας μας παίρνει, κάθε στιγμή της ζωής του, είμαστε υπόλογοι σ' αυτόν το νόμο, — όφειλομε εύγνωμοσύνη.

"Όσοι έχομε άνοιχτά τα μάτια της ψυχής, άδύνατο να μείνωμε άσυγκίνητοι μπροστά στον πλούτο των αγαθών Του. Επιδάλλεται, λοιπόν, με κατανύξη και με συντριβή, να Τόν άντικρύσωμε και να θελήσωμε να μάθωμε τι θα ήταν άρεστό να Του προσφέρωμε σήμερα. "Εκείνος μάς διηγεί, μέσα από την "Αγία Γραφή: «Υιέ μου, δός μοι, σήν καρδίαν». Την καρδιά μας ζητεί, σαν σε άνοδοχείο να του προσφέρωμε, με τα εύδιαστα λουλούδια, που μαζέψαμε από τους ανθοκήπους των άρετών. "Ας γονατίσωμε μπροστά Του κι' αφήνοντας την καρδιά μας να μιλήση προς Αὐτόν, ας προσευχηθώμε:

«Σ' εύχαριστούμε, Κύριε, που μάς άξίωσες ν' άντικρύσωμε την άνατολή του Νέου Χρόνου. Εύδόκησε να εκτιμήσωμε τις άπειρες δωρεές Σου

καὶ τὸν πλοῦτο τῆς Καλωσύνης καὶ τῆς Μακροθυμίας Σου.

»Μὲ τὸ νέο χρόνον ποὺ ἀρχίζει, ἀνακαίνισε τὴν ψυχὴ μας κι' ἀπάλλαξέ μας ἀπὸ τὰ πάθη, ποὺ μᾶς ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν τελειότητα καὶ τὸν ἁγιασμό.

»Φύτεψε, Κύριε, ἐντός μας τὸ ἀ-

γλαόκαρπο δέντρο τῆς λατρείας Σου καὶ πότισέ το μὲ τὴ χάρη τοῦ πνεύματός Σου, ὥστε ὅταν ζητήσης τοὺς καρπούς, νὰ βρεθοῦν ὥριμοι καὶ εὐπρόσδεκτοι, ὅτι Σὺ εἶ ὁ χορηγὸς τῆς ζωῆς καὶ ὁ δωτὴρ τῶν ἀγαθῶν.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΖΑΧΑΡΗΣ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ

ΟΠΩΣ ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΑΛΥΜΝΟ

«Ο μήνας ἔχει σήμερα πέντε Ἰανουαρίου,
κι' ὅλοι μας ἐορτάζουμε τὰ φῶτα τοῦ Κυρίου.

«Ὅλ' οἱ παπάδες περπατοῦν, μὲ τὸ Σταυρὸ στὸ χέρι,
καὶ μπαίνουν μέσ' τὰ σπίτια μας καὶ λέν τὸν Ἰορδάνη.

Βοήθεια νὰ ἔχετε τὸ Μέγα Ἰωάννη
στὸ σῶμα σας καὶ τὴν ψυχὴ καὶ μὲ χαρὰ μεγάλη.

Ἐσχίσθησαν οἱ οὐρανοὶ καὶ βγῆκε περιστέρι,
περιστερὰ δὲν ἦταν, μόν' ἦταν τ' Ἅγιο Πνεῦμα.

Καὶ τ' Ἅγιο Πνεῦμα ἔφυγε νὰ πάη νὰ μαρτυρήσῃ,
ὅτι ὁ Χριστὸς βαπτίζεται, σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση.

Κάτω στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ στοῦ Χριστοῦ τὸν Τάφο,
ἐκεῖ δέντρο δὲν ἦτανε μὰ δέντρο ἐφντωρόθη.

Τὸ δέντρο ἦταν ὁ Χριστὸς καὶ ρίζα ἡ Παναγία
καὶ τὰ περικλωνάρια του ἦταν ἡ μαρτυρία.

Ποὺ μαρτυροῦσαν κι' ἔλεγον γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὰ Πάθη.

© Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΜΑΣ ©

ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ τῆς κ. Β. Βέλλα, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Διευθυντοῦ μας κ. Λάμπρου Ζαχαρή, διὰ τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον τῶν κηρυγμάτων καὶ τῆς πνευματικῆς κινήσεώς μας, εὐηρεστήθησαν νὰ ἐπιδώσουν εἰς αὐτὸν τὰ κατωτέρω συστατικὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα δημοσιεύομεν ὡς ἔχουν. Δημοσιεύομεν ἐπίσης καὶ ἔγγραφον εὐαρεσκείας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου, σταλὲν εἰς τὸν Διευθυντὴν μας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀρ. Πρωτ. 1543

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 21 Ὀκ/βρίου 1948

Πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ρόδου
κύριον Τιμόθεον

Ρόδον

Ἐρχεται εἰς τὴν ἔδραν τῆς Θεοσώστου Ὑμῶν Ἐπαρχίας, ὁ ἐπιδότης τοῦ παρόντος, ἐλλόγιμος κ. Λάμπρος Ζαχαρῆς, Διευθυντὴς τοῦ Ὁρησκευτικοκοινωνικοῦ Περιοδικοῦ «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΖΩΗ», συνεχίζων τὴν περιοδείαν του ἀνά τὴν Ἑλλάδα. Τοῦτον ἐκθύμως συνιστῶντες τῇ Ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι παρακαλοῦμεν ὅπως παράσχητε αὐτῷ τὴν πατρικὴν Ὑμῶν ὑποστήριξιν ὡς καὶ πᾶσαν δυνατὴν διευκόλυνσιν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ δι' ὃν ἔρχεται εἰς Δωδεκάνησον.

Ἐπὶ τούτοις διατελοῦμεν μετὰ σεβασμοῦ βαθυτάτου.

Ἐντολὴ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου

Ὁ βοηθὸς ἐπίσκοπος

(Τ.Σ.) Ταλαντίου Βασίλειος

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛ. ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

Ἀθῆναις, τῇ 23 Ν/βρίου 1948

Πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Ρό-

δου κ. κ. Τιμόθεον καὶ Κῆρον κ. κ.
Ἑμμανουήλ

Σεβασμιώτατοι,

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω Ὑμῖν, ὅτι ὁ κ. Λάμπρος Ζαχαρῆς, Διευθυντὴς τοῦ λαμπροῦ περιοδικοῦ «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΖΩΗ» ἔρχεται εἰς Δωδεκάνησον ἵνα δώσῃ σειράν κηρυγμάτων καὶ ἡθικοθρησκευτικῶν διαλέξεων. Τοῦτον συνιστῶμεν θερμῶς εἰς τὰς Ὑμετέρας Σεβασμιότητας, ἵνα παράσχητε εἰς αὐτὸν πᾶσαν εὐκολίαν καὶ ἡθικὴν ἐνίσχυσιν.

Μετὰ τιμῆς
Β. Βέλλας

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΡΟΔΟΥ
1947

Ἐν Ρόδῳ 25/11/48

Πρὸς τὸν ἐλλόγιμον κ. Λάμπρον Ζαχαρῆν
Ἐνταῦθα

Ἐπὶ τῇ εἰς Ἀθήνας ἀναχωρήσει σας, ληξάσης τῆς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ταπεινῇ ἐπαρχίᾳ λαμπρᾶς ἱερᾶς διακονίας σας, ἐκφράζομεν τὴν πλήρη Ἀρχιερατικὴν ἡμῶν εὐαρέσκειαν, διὰ τὴν ἔνθεον καὶ ζηλωτὴν προσπάθειαν, ἣν κατεβάλατε κατὰ τὸ μικροχρόνιον ἐνταῦθα διάστημα τῆς διαμονῆς σας, κηρύξαντες τὸν θεῖον λόγον οὐχὶ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας, κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καὶ ἀποδείξει πνεύματος, χαρίσαντες εἰς τὰς ψυχὰς τῶν χριστιανῶν μας τὴν ἀληθινὴν χαρὰν καὶ εὐτυχίαν, ποδηγετήσαντες τὸ ἀκροατήριόν σας, διὰ τῆς σαφηνείας τοῦ λόγου σας καὶ τοῦ ζωντανοῦ παραδείγματός σας, εἰς τὸν λιμένα τῆς σωτηρίας.

Ἐπὶ πᾶσι τούτοις εὐχόμεθα, ὅπως ὁ Κύριος τοῦ Ἀμπελώνος ἀμείψῃ τὴν ἐν αὐτῷ εὐορκὸν ὑπηρεσίαν σας καὶ ἐνίσχῃ εἰς τὸ ἱερὸν καὶ θεάρεστον ἔργον σας.

Μετὰ πολλῆς ἐκτιμήσεως
καὶ ἀγάπης ἐν Κυρίῳ
† ὁ Ρόδου Τιμόθεος

ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΕΘΝΟΣ

ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ κ. Α. ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ

Το κύριον σημείον, περί ὃ περιστρέφεται ἡ τε φυσικὴ οἰκογενειακὴ παιδεία καὶ ἡ κοινωνικὴ καὶ κρατικὴ συναντίληψις τῆς ὑπὸ ἐπιστημονικὴν καθοδήγησιν τελούσης παιδείας, κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, εἶναι ἡ διάγνωσις τῶν κληρονομικῶν προδιαθέσεων ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν ἐνδιαθέτων ἐμφύτων φυσικῶν, πνευματικῶν καὶ ψυχικῶν ἱκανότητων τοῦ παιδιοῦ ἀφ' ἑτέρου. Αὗται συναποτελοῦν οἶονεὶ τὴν φυσικὴν περιουσίαν, ἣν φέρει μαζί της εἰς τὸν κόσμον ἡ νέα ὑπαρξίς, ἥδη ἐκ κοιλίας μητρὸς της — ἢ, διὰ τὰ ἐκφρασθῶ καλύτερον: τὰ ἐμφυτὰ ταῦτα στοιχεῖα συναποτελοῦν τὸν τύπον τοῦ παιδιοῦ. Εἶναι δι' ἐπιστημονικῶς ἐξηκριβωμένον, ὅτι κανενὸς παιδιοῦ ὁ τύπος δὲν εἶναι ἐντελὼς ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν τύπον ἄλλου παιδιοῦ, ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς κόλπους μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας. Ἡ διαπίστωσις αὕτη εἶναι ὑψίστης σημασίας καὶ ἀποτελεῖ τὸν κόμβον τῆς τε προσχολικῆς καὶ τῆς σχολικῆς παιδείας, διότι εἶναι προφανές α) ὅτι ἡ διάγνωσις τοῦ τύπου τοῦ παιδιοῦ εἶναι δυσχερὴς — δι' ὃ καὶ ἀποτυγχάνει ὁσάκις ἀφεθῇ εἰς μόνους τοὺς γονεῖς, οἵτινες στεροῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῆς ἱκανότητος πρὸς τοιαύτην κατανόησιν τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου τῶν μικρῶν — β) ὅτι διὰ τοῦτο παρίσταται ἀνάγκη προσφυγῆς εἰς ὁδηγίαν ἐπιστημονικῶς, διὰ τῶν ὁποίων προσδιορίζεται σαφῶς ὁ τύπος τοῦ παιδιοῦ. Τοιαύτας ὁδηγίας παρέχει λ.χ. ἡ ψυχολογία τῶν ἀτομικῶν διαφορῶν τοῦ παιδὸς καὶ ἄλλοι βοηθητικοὶ κλάδοι τῆς Γενικῆς Ψυχολογίας — γ) ὅτι εἶναι ἀδύνατον ἡ παιδεία νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ της, ἴδια νὰ διαπλάσῃ τὸν χαρακτῆρα τοῦ παιδιοῦ, ἐάν δὲν προσαρμοσθῇ πρὸς τὴν ἰδιοτυπίαν ἐκαστοῦ παιδιοῦ.

Εἰς τὸ σημείον τοῦτο ἐπιτρέψατε, παρακαλῶ, μικρὰν παρέκβασιν. Μοὶ παρεπονείτο κάποτε μιὰ καλὴ καὶ φιλόσοτος μήτηρ διατὶ τὰ δύο τῆς παιδιὰ διαφέρουν τόσον ἄλλήλων καὶ ἐξελλίσσονται τὸ ἓν εἰς καλὸ καὶ τὸ ἄλλο εἰς κακὸ παιδί, ἀφοῦ, ὡς ἔλεγε, ἔδιδεν εἰς αὐτὰ τὴν ἰδίαν ἀνατροφὴν. Ἀπήντησα: ἀκριβῶς διό-

τι τοῖς δίδετε τὴν ἰδίαν ἀνατροφὴν, τὰ παιδιὰ γίνονται ἀνόμοια, διότι ἔχουν ἀνόμοιους τύπους, ὅπως δύο ἄνισοι ἀριθμοὶ μένουν πάλιν ἄνισοι, ὅταν προστεθοῦν εἰς αὐτοὺς δύο ἀριθμοὶ ἴσοι.

Διὰ τὰ γίνονται τὰ παιδιὰ σας καλὰ καὶ τὰ δύο, πρέπει νὰ προσαρμόσητε τὴν ἀνατροφὴν σας πρὸς τὸν τύπον ἐκαστοῦ παιδιοῦ, ἥτοι νὰ δόσητε διαφορετικὴν εἰς ἕκαστον ἀνατροφὴν. Τὸ ἐν λ.χ. φιλοτιμεῖται εἰς ἀπλὴν παρατήρησιν, τὸ ἄλλο εἶναι ἀπειθάρχητον. Προφανῶς ἡ ἀπλὴ παρατήρησις, ἡ ὅποια ἀρκεῖ διὰ τὸ πρῶτον, εἶναι ἀνεπαρκὴς διὰ τὸ δεύτερον καὶ δὲν τοῦ διορθώνει τὸν χαρακτῆρα του. Καὶ δ) εἶναι προφανὴς ἡ σημασία τῆς διαγνώσεως τοῦ τύπου τοῦ παιδιοῦ καὶ διὰ τὴν εὐτυχίαν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν καὶ διὰ τὸ ἔθνος. Διότι τὰ παιδιὰ δὲν εἶναι ἄψυχοι ἀριθμοί, ὥστε νὰ διέρχεται ὑπεράνω αὐτῶν ἡ ἀγωγὴ ὁμοιότητος ὡς ὁδοστρωτήρ — κάθε παιδί εἶναι δυνάμει μιὰ Προσωπικότης — καὶ ὅχι μόνον μιὰ, ἀλλ' εἶναι τὸ παιδί δυνάμει καὶ πατὴρ ἢ μήτηρ μιᾶς γενεᾶς. Συνεπῶς, ἡ ὀρθὴ διάγνωσις τοῦ τύπου τοῦ παιδιοῦ καὶ ἡ ὀρθὴ προσαρμογὴ τῆς παιδείας πρὸς αὐτὴν προδικάζει καὶ τοῦ παιδιοῦ τὴν εὐτυχίαν καὶ τῶν ἐγγόνων του, ἥτοι ὅλου τοῦ οἰκογενειακοῦ του δένδρου, ἔτι δὲ καὶ τοῦ εὐρυτέρου περιβάλλοντος, ἐν τῷ ὁποίῳ ζῇ καὶ δρᾷ ἡ οἰκογένεια. Ἐντεῦθεν ἡ ὀρθὴ διάγνωσις τοῦ τύπου τοῦ παιδιοῦ δὲν εἶναι μόνον ἐνδοοικογενειακὴ ὑπόθεσις, ἀλλ' ἐνδιαφέρει εὐρύτερον καὶ τὴν κοινωνίαν καὶ τὸ ἔθνος, συνεπῶς δὲ καὶ τὸ ἐκπροσωποῦν αὐτὸ Κράτος.

Ἐκ τούτων καταφαίνεται πόσον ἐγκληματικὴ εἶναι ἡ ἐγκατάλειψις τῆς φυσικῆς προσχολικῆς παιδείας εἰς ἀνεπιβλέπτους τροφούς, στερουμένους τοῦ φυσικοῦ κινήτρου τοῦ φίλτρου, ὅπερ ὁδηγεῖ εἰς παρατηρήσεις καὶ ἀπορίας καὶ κεντρίζει πρὸς διαφώτισιν καὶ καθοδήγησιν.

II. ΕΡΧΟΜΕΘΑ τώρα ἀπὸ τῆς φυσικῆς προσχολικῆς εἰς τὴν κατ' ἐπιστήμην σχολικὴν παιδείαν. Αὕτη σκοπὸν ἔχει νὰ ὁδη-

γήσῃ τοὺς παῖδας, ὡς μέλη τοῦ ἔθνους εἰς τοὺς ὑπ' αὐτοῦ διὰ τοῦ Κράτους ἐπιδικωμένους σκοποὺς. Ἡ δὲ Ἐπιστήμη, ἡ ἐπεξεργαζομένη ἀπὸ πάσης πλευρᾶς εἰς πλάτος καὶ βάθος τὸ ἔργον τῆς ἀγωγῆς τῶν Παίδων καλεῖται Παιδαγωγική.

Καὶ κατὰ τὴν σχολικὴν περίοδον, ἡ Παιδεία παραφυλάσσει τὸν τριπλοῦν χαρακτῆρα της ὡς φροντὶς περὶ τὴν σωματικὴν ὑγιεινὴν καὶ διάπλασιν, περὶ τὸν πλουτισμὸν τοῦ πνεύματος διὰ γνώσεων καὶ περὶ τὴν ψυχικὴν διάπλασιν τοῦ παιδὸς εἰς ἀγαθὸν χαρακτῆρα. Τὰ τρία ταῦτα ὅμως δὲν ἀποτελοῦσι πλέον σκοπὸν τῆς Παιδείας, κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, ἀλλὰ μόνον μέσα πρὸς σκοπὸν. Ὁ σκοπὸς τῆς δημοσίας παιδείας, ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ὅποιαν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀναστέλλει τὸ ἔργον της ἡ οἰκογενειακὴ παιδεία, εἶναι ἐθνικός: ἡ ἀπόδοσις εἰς τὸ ἔθνος ὑγιῶν σωματικῶν, ἱκανῶν πνευματικῶς καὶ χρηστῶν ψυχικῶς πολιτῶν, ἥτοι θετικῶν καὶ δημιουργικῶν στοιχείων, συντελούντων εἰς τὴν ἐθνικὴν εὐημερίαν. Ὑπὸ τὴν ἔσπιν ταύτην ἡ Παιδεία εἶναι καὶ λέγεται ἐθνικὴ Παιδεία. Καὶ ὡς τοιαύτην θὰ ἐξετάσωμεν αὐτὴν ἐφεξῆς.

Ἡ ἐθνικὴ παιδεία τελεσιουργεῖται εἰς δημόσια ἢ κρατικὰ ἀνεγχομένηα παιδευτήρια ὑπὸ εἰδικῶς πρὸς ταῦτα κατηρτισμένων ὑπὸ τοῦ Κράτους ὀργάνων, τῶν Ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν, καὶ διὰ τῆς συστηματικῆς ἐφαρμογῆς δεδοκιμασμένων ὑπὸ τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης μεθόδων, συγκλινουσῶν εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ ἐθνικοῦ τῆς Παιδείας σκοποῦ.

Εὐθὺς ἀμέσως προβάλλει ἀπὸ τῆς διατυπώσεως ταύτης τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοὶ εἶναι κατ' ἀνάγκην λειτουργοὶ τῆς ἐθνικῆς Παιδείας, ἥτοι λειτουργοὶ τοῦ ἔθνους ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Παιδείας. Τὸ ἔθνος, διὰ τοῦ ἐκπροσωποῦντος αὐτὸ Κράτους, παραλαμβάνει τὰ νεαρὰ μέλη του ἀπὸ τῶν οἰκογενειῶν καὶ τὰ παραδίδει εἰς τοὺς λειτουργοὺς του, οἵτινες καλοῦνται νὰ ποδίσωσιν εἰς τὸ ἔθνος ὑγιεῖς, ἱκανοὺς καὶ χρηστοὺς πολίτας, ἀξίους τοῦ ἔθνους καὶ συντελεστὰς τῆς εὐημερίας καὶ διαιωνίσεως αὐτοῦ εἰς τὸν σπῖρον τῆς ἱστορίας. Ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ταύτην τὸ ἔργον τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ λειτουργοῦ δὲν εἶναι ἐπάγγελμα, εἶναι ὑψίστη ἐθνικὴ καὶ γενικώτερον ἀνθρωπιστικὴ ἀποστολή, εἶναι μυσταγωγία, εἶναι δημιουργία ἀνθρώπων, εἶναι τ. ἐ. θεῖον ἔργον καὶ ὡς τοιοῦτο ἀπαιτεῖ συνέσιν, προσοχήν, ἀγάπην, αὐταπάρνησιν, αὐτοθυσίαν, ἀφοσίωσιν καὶ ἀμεμψίμοιρον ἐνθουσιασμόν. Δοθέντος, λοιπόν, ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἐθνικῆς Παιδείας εἶναι σαφῶς προσδιωρισμένος, δὲν δύναται οὐδὲ δικαιοῦνται οἱ λειτουργοὶ αὐτῆς, ἐφ' ὅσον τελοῦσιν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἔθνους ὡς φορεῖς, ἐκπρό-

σωποι καὶ ὄργανα αὐτοῦ, νὰ παρεκκλίνωσιν ἐν τῇ ἐργασίᾳ τῶν τοῦ σκοποῦ, ὃν ἔχει τάξει τὸ ἔθνος εἰς τὴν Παιδείαν, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον δύναται ἢ δικαιοῦνται νὰ ἐργάζωνται κατὰ τρόπον ἀντίθετον πρὸς τὴν χαρασσομένην ὑπὸ τοῦ ἔθνους διὰ τοῦ ἐκπροσωποῦντος αὐτὸ Κράτους κατεύθυνσιν. Δικαίωμα ἔχουν οὗτοι, ὡς πνευματικοὶ ἄνθρωποι καὶ ἐλεύθεροι εἶναι νὰ σκώσι κριτικὴν ἐπὶ τῶν σκοπῶν τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ ἀντίθετον ἔτι πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ ἔθνους κεχαρσμένην κατεύθυνσιν — ἀλλ' ἡ πνευματικὴ αὕτη ἐλευθερία συνεξυπακοῦει τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου νὰ παύῃ νὰ ὑπηρετῇ ἀνεilikρινῶς θεσμὸν καὶ σκοπὸν, εἰς ὃν δὲν πιστεύει. Συνεπῶς, ἡ πίστις τοῦ λειτουργοῦ τῆς ἐθνικῆς Παιδείας εἰς τὸν δι' αὐτῆς ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν τοῦ ἔθνους εἶναι κατὰ φυσικὴν καὶ λογικὴν ἀναγκαιότητα, διὰ τοῦτο δὲ καὶ κατ' ἐθνικὴν ἀξίωσιν καὶ ἐπιταγὴν, ἡ πρώτη προϋπόθεσις διὰ τὴν ἀσκήσιν τοῦ ὑψίστου τούτου ἐθνικοῦ λειτουργήματος.

Καὶ ἤδη ἄς ἐξετάσωμεν τὸ περιεχόμενον τῆς Παιδείας ὡς ἐθνικῆς λειτουργίας, ἀρχίζοντες ἀπὸ τῆς σωματικῆς ὑγιεινῆς. Τὸ ἐπὶ μέρους θέμα τοῦτο εἶναι τόσο ἀτονόητον, ὥστε δὲν χρῆζει ἀναπτύξεως. Διὰ τῆς γνωστῆς σοφῆς παροιμίας, οἱ ἀθάνατοι ἡμῶν πρόγονοι προσδιώρισαν μὲ σαφὴ λακωνισμόν τὴν ἀνάγκην ὑγιῶς σώματος, ἐν τῷ ὁποίῳ καὶ μόνον δύναται νὰ λειτουργῇ ὑγιὴς νοῦς. Δι' ὃ καὶ ἡ σωματικὴ ὑγιεινὴ ἀποτελεῖ κύριον μέλημα τῆς ἐθνικῆς Παιδείας καὶ θεμελιώδη προϋπόθεσιν τοῦ ἔργου αὐτῆς. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἡ ἐθνικὴ Παιδεία ἐκχωρεῖ εἰς τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα αὐτῆς τὸν προσηκόντα χρόνον καὶ χρόνον πρὸς σωματικὰς ἀσκήσεις καὶ παιδιὰς, ἐνῶ, ἐκ παραλλήλου, κατάρτιζει ἐπιστημονικῶς εἰς γυμναστικά, Σχολὰς καὶ Ἀκαδημίας τοὺς ἐκπαιδευτικούς λειτουργοὺς τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ σκώσι τὸ ἔργον αὐτῶν οὐχὶ μηχανικῶς, ἀλλὰ μετ' ἐπιστήμης ἥτοι ἐφωδιασμένοι διὰ τοιοῦτου θεωρητικοῦ κατάρτισμοι εἰς τὴν ἀνατομίαν καὶ ἄλλα συναφῆ ἐπιστημονικὰ μαθήματα ὥστε νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωσι τὸν λόγον καὶ τὸν σκοπὸν ἐκάστης σωματικῆς κινήσεως. Ἡ σωματικὴ ὑγιεινὴ ἔχει καὶ τοῦτο τὸ μέγιστον προσόν, ὅτι ἀπασχολετὰ παιδιὰ εἰς τὸ ὑπαίθριον. Τοῦτο δὲν ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα μόνον τὴν βιολογικὴν βελτίωσιν τῆς ὀργανικῆς σωματικῆς τῶν λειτουργῶν διὰ τῆς δευγωνώσεως τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τῆς προκαλουμένης καλυτέρας κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, ἀλλὰ συντελεῖ καὶ εἰς τὴν ἠθικοποίησιν τῶν παιδῶν. Διότι ὁ ἄνθρωπος εἶναι παιδί τῆς φύ-

[Συνέχεια στῇ σελίδᾳ 3729]

ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ

ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙ-
ΤΟΥ ΧΙΟΥ Κ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

ΚΑΘΕ χρόνο, αυτές τις ημέρες, μου είν-
ναι αδύνατο να διώξω από το μυα-
λό μου τις συγκινητικές και πολλές φορές
σπαρτακτικές, εικόνες της πολεμικής μου
ζωής, που πέρασα επάνω στους βράχους
της Μανωλιάσσας. Και μου φέρνουν τέ-
τοιο ανατρίχιασμα και τόσο πόνο οι ανα-
μνήσεις αυτές!

Τό ίδιο έπαθα και σήμερα. Ζω τις
ίδιες ημέρες του 1913, μέσα στο ρημαγμέ-
νο έκκλησάκι του έρειπωμένου Θωρακι-
σιού, μαζί με τις έφεδρείες του συντάγμα-
τός μας, του ήρωικού δου πεζικού συντά-
γματος. Την παραμονή, έκαμα τον 'Αγία-
σμό εκεί και αγίασα όλους τους άνδρες
της έφεδρείας. "Όλη τη νύκτα εκείνη καν-
είς, ούτε εγώ ούτε οι στρατιώται, κανείς
δεν έκλεισε μάτι. Πώς περιμέναμε, όταν
ακόμη είμαστε παιδιά, στην αγκαλιά της
μαννούλας μας, πώς περιμέναμε, σαν ση-
μερα, τον παπά, να μάς αγιάσει με το
Σταυρό και το Μεγάλο 'Αγιασμό και να
φύγουν μακριά από μας τα κακοποιά
στοιχεία! Τέτοιες εικόνες όλοένα περνού-
σαν από τη σκέψη όλων μας, εκείνη την
ημέρα, εκεί επάνω και είχαν τόσο δυνατά
θίξει την καρδιά μας.

"Έφεξε ή βη 'Ιανουαρίου, ή 'Αγία ήμέ-
ρα των Θεοφανείων. Σηκώθηκα πρωί-πρωί
διαστικά, έτοιμάσθηκα, έπηρα το πετρα-
χίλι μου και το Σταυρό, έρριξα μία μα-
τιά στις άραχνιασμένες εικόνες του έρη-
μοκκλησιού, έκανα το Σταυρό μου και
τράβηξα για τις προφυλακές. "Ο συντα-
γματάρχης μας με είδε από τη σκηνή του,
έσηκώθηκε όρθος, έβγαλε το κεφάλι του
έξω από την πορτίτσα της σκηνής και ένω
έγώ είχα προσπεράσει, μου έφώναξε με
συγκίνηση: «Στό καλό, παππούλη!» Πώς
μου φάνηκαν αυτές οι δυο λέξεις του! "Ο
ούρανός είναι μολυβένιος. Σιγανή-σιγανή
βροχή όλο πέφτει. Επάνω, σε μιάν απότο-
μη πλαγιά, είναι ένα μικρό τμήμα μας, ή
έφεδρεία των προφυλακών. "Ένα κιβώτιο
γεμάτο φυσίγγια έστήθηκε όρθο και επά-
νω μιά καραβάνια νερό. "Έκει έγινε ό μέ-
γας 'Αγιασμός! «Μέγας εί, Κύριε, και
θαυμαστός τα έργα σου και ούδεις λόγος
έξαρκέσει προς ύμνον των θαυμασίων σου».
Οι στρατιώται ψάλλουν το «Δόξα σοι ό
Θεός ήμών δόξα σοι!».

Τι σύμπτωσης! Τη στιγμή ακριβώς που
εβάπτισα το Σταυρό μέσα στο νερό και
άρχισα να ψάλλω «Έν 'Ιορδάνη βαπτίζο-
μένου Σου, Κύριε, . . .» τρομακτική όμο-

βροντία του βαρέος πυροβολικού μας έσει-
σε όλο εκείνο το βουνό και, με φρικιαστι-
κό αντίλαλο, αποκρίθηκαν οι άγριες χα-
ράδρες. Οι στρατιώται μας ανατρίχιασαν,
κοιτάχτηκαν μεταξύ τους και μ' ένα έν-
θουσιασμό, άναμικτο με πόνο και ανα-
κούφιση, άρπαξαν το γλυκό τροπάριο από
το στόμα μου και μ' ένα στόμα το έψαλ-
λαν. Για μιά στιγμή, ανατρίχιασμένος ό-
πως ήμουν, ένόμισα πως τα κανόνια πή-
ραν άπότομα ανθρώπινη λαλιά και έψα-
λαν εκείνα το «έν 'Ιορδάνη».

"Ένας-ένας, άξιοματικοί και στρατιώ-
ται, φίλησαν το Σταυρό και έπειτα ξεκι-
νησα για τα ταμπούρια. «Πού θά πάς πα-
πούλη;» μου είπε ό λοχαγός Χρυσομάλ-
λης, ένας από εκείνους που έχυσαν το αί-
μα τους. Δεν ήμφορείς να πάς εκεί. Δια-
κόσια μέτρα είναι μακριά τα ταμπούρια
των Τούρκων!» "Εγώ έχαμογέλασα και
χωρίς λέξη να πώ, έσήκωσα το πετραχίλι
μου, το έρριξα στον όμο μου και τράβη-
ξα τον άνήφορο. "Εμπρός μου, βάδιζε έ-
νας στρατιώτης, κρατώντας την καραβάνια
με το Μεγάλο 'Αγιασμό. Θεέ μου, τί συγ-
κίνησης! "Ένα μονοπάτι άνηφορικό, χωμέ-
νο μέσα στα άγρια πρινάρια, τα όποια
κολλούν επάνω μου, σά να θέλουν να μ'
έμποδίσουν κι' αυτά. "Εγώ, τραβώντας τα
άπότομα, άνεβαίνω. "Από καιρό σε καιρό,
συναντώ στρατιώτες, που κατεβαίνουν από
τα ταμπούρια.

Είναι σκεπασμένοι με τα αντίσκηνα,
για να προφυλαχθούν από τη σιγανή βρο-
χή. Μόλις με βλέπουν, πετούν κάτω αντί-
σκηνα και όπλα και με λαχτάρα τρέχουν
να φιλήσουν το Σταυρό.

Θά θυμολμαι όσο ζω το ανατρίχιασμα,
τη λαχτάρα και τα δάκρυα των ανθρω-
πων αυτών, σ' εκείνη την περίσταση. Σε
λίγο, σταματώ άπότομα. Σάν όνειρο, σαν
θεία όπτασία, μου φάνηκε πώς είδα. Στην
άπέναντι πλαγιά, ό παπάς του 9ου συν-
τάγματος με το πετραχίλι του και κρα-
τώντας το σταυρό στο χέρι, άνεβαίνει κι'
αυτός προς την άπέναντι κορυφή. "Υψηλά
πρινάρια και άπόκρημνοι βράχοι κάνουν,
ώστε να χάνεται για λίγες στιγμές, αλλά
νά, και πάλι παρουσιάζεται. Τι συγκινη-
τικό θέαμα! Σε λίγο και κείνος και εγώ
και τα πάντα χανόμεθα μέσα σε μιά πυ-
κνή όμίχλη. "Ένα μέτρο μπροστά μας δεν
ήμπορούσαμε να ίδουμε άνθρωπο. Τι ευ-
τυχία! Λες και ή χάρις του Θεού μάς
έσκέπασε, για να μπορέσουμε να φέρουμε

το Σταυρό ως τους τελευταίους διπλο-
σκοπούς.

"Από καιρό σε καιρό, σφαίρες άδέσπο-
τες σφυρίζουν πάνω από τα κεφάλια μας.
"Εμείς κάνουμε την άγία έργασία μας, με
βαθεία συγκίνηση. "Όταν μ' έβλεπαν πίσω
από τα ταμπούρια τους οι στρατιώται,
σαν μικρά παιδάκια άρχιζαν τα κλάμμα-
τα, πετούσαν τα όπλα για μιά στιγμή,
έγονάτιζαν εμπρός μου, έκαμαν το Σταυ-
ρό τους και τον φιλούσαν με λαχτάρα,
μιά, δυο, τρεις, πολλές φορές! "Ανατρι-
χιάζω και τώρα που χαράζω τις γραμμές
αυτές και θυμολμαι τις συγκινητικές αυ-
τές σκηνές! "Αριστερά μας, πίσω από
ένα μικρό αύχένα, βρήκα όλίγα αντίσκηνα
στημένα των ένισχύσεων του δωδεκάτου
λόχου μας. "Αφησά' ένα στεναγμό άνα-
κούφισας και, μουσκεμένος όπως ήμουν
από τη βροχή, έτρεξα και χώθηκα στο
αντίσκηνο των άξιοματικών. Είχαν μέσα
σ' ένα παληντενεκέ λίγα κάρβουνα και
γύρω-γύρω αυτοί έζεσταινονταν μελαγ-
χολικοί. Μόλις με είδαν, κάρφωσαν τα
βλέμματά τους επάνω μου και σαστισμέ-
νοι με παρατηρούσαν, σά ναβλέπαν έμ-
πρός τους φάντασμα και όχι πραγματι-
κότητα. Θεέ μου! Τι δάκρυα έχυσαν, μά
και τί ανακούφιση πήραν! Σε κάμποση
ώρα, σά να σταμάτησε λίγο ή βροχή και
βγήκαμε από τη μικρή σκηνή. "Ο λοχα-
γός φωνάζει τότε τους στρατιώτες: «Παι-
διά, βγάτε έξω να φιλήσετε το Σταυρό.
"Ηρθε ό παπάς μας!» Κανείς όμως δεν
φαίνεται. Οι στρατιώται το πήραν για ά-
στείο του λοχαγού των. Παπάς πάνω
στις προφυλακές! "Αλλοί έγέλασαν μό-
λις άκουσαν τα λόγια του λοχαγού, και
άλλοι, οι πιο ευαίσθητοι, έπόνεσαν και
συγκινήθηκαν, μά κανείς δεν έπίστευσε
ότι ό Σταυρός είναι κοντά τους. "Εγώ
άρχισα να ψάλλω δυνατά: «Έν 'Ιορδάνη
βαπτίζομένου Σου Κύριε . . .»

Τι έγινε τότε! "Ετινάχθηκαν όλοι για
μιά στιγμή, όρθοι και με περιτριγύρισαν.
"Εφίλησαν κι' αυτοί το Σταυρό και με ά-
ληθινή λαχτάρα με συνώδευσαν όλοι
κάμποσο όρόμο, ως ότου έφθασα τους
πρώτους διπλοσκοπούς, του άλλου λόχου
μας. "Εξη άρες όλόκληρες έπέρασαν άφ'
ότου έφυγα από τον καταυλισμό της έφε-
δρείας και μόλις βράδυ, βράδυ κατάρθω-
σα, βουτηγμένος στη λάσπη και μουσκε-
μένος από τη βροχή να γυρίσω στο έρη-
μικό μου έκκλησάκι το πυρπολημένο
Θωρακισιού, για να βρεθώ σε άλλες συγ-
κινήσεις.

Τρία μικρά κοριτσάκια ως έπτά χρό-
νων το καθένα, άνεβαίνουν προς το ρη-
μαγμένο Θωρακισιό. Είναι κουρελιασμένα.
Τά γυμνά ποδαράκια των είναι μελανια-
σμένα από το κρύο. Τά σαγόνια τους
κτυπούν το ένα με τ' άλλο και έχουν τα

"Άγγελοι στη Βάπτισή του Χριστού
(Βυζαντινή τέχνη του 11ου αιώνα)

χεράκια τους σταυρωμένα. Στο πρόσωπό
τους έχουν ζωγραφισμένο τον πόνο και
τη μελαγχολία. Τούρχονταν να κλάψη του
άνθρώπου και που τάβλεπε μόνο. "Όπως
ήμουν λασπωμένος, με το Σταυρό στο χέρι,
τά ζύγωσα και τα ρώτησα με συμπόνια:
«Από ποδ είσθε, παιδάκια μου;» «Απ'
αυτό το χωριό, το Θωρακισιό» είπε το ένα
απ' αυτά με πόνο. — «Μά παιδάκια μου το
χωριό σας είναι καυμένο, πέφτουν και
σφαίρες εκεί ποδ πάτε». «Ε! το ξέρουμε,
μου είπε το ίδιο με δάκρυα, μά πάμε να
το δούμε από μακριά λιγάκι». "Επειτά
έκάθησαν και τα δυο επάνω στις πέτρες
ένος γκρεμισμένου τοίχου και άρχισαν να
κλαίνε. Δεν ένθυμολμαι να είδα στη ζωή
μου σπαρτακτικότερο θέαμα.

Κάτω, στα χειρουργεία, οι νοσοκομοί
και οι τραυματιοφορείς ψάλλουν το «έν
'Ιορδάνη» κατανυκτικά, ένω ακατάπαυστα
κτυπούν τα κανόνια και τα ιδικά μας και
τα έχθρικά. "Εμπήκα στο άραχνιασμένο
έκκλησάκι μου, έγονάτισα μόνος μου και
έγώ και ξέσπασα σ' ένα κλάμα! . . .
— "Αλησμόνητα Θεοφάνεια, ποδ το πέ-
ρασμά τους είναι χαραγμένο άνεξίτηλα
στά βάθη της καρδιάς μου! . . .

† ο χιου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΜΟΥ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Η ΑΔΕΛΦΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

«Σὲ μιὰ ἐπίσκεψη πού ἔκαμα σὲ κά-
ποιο νοσοκομεῖο, εἶδα μιὰ μοναχή, πού
περιποιόταν ἓνα κοριτσάκι. Ἐνδιαφέ-
θηκα νὰ μάθω γι' αὐτήν, ἀπὸ ποῖο μο-
ναστήρι ἦταν, κι' ἂν εἶχε καμμιά συγγέ-
νεια μὲ τὴ μικρή, πού φαινόταν νὰ
πλησίαζε ἡ ὥρα, πού τὸ προσκλητήριο
τοῦ θανάτου θὰ τὴν καλοῦσε στὴν αἰω-
νιότητα. Καὶ ξέρετε τί ἔμαθα; Ἐδῶ καὶ
τέσσαρα χρόνια, νοσηλευόταν ἡ μοναχή ἐ-
κεῖ, γιὰ νόσημα στομάχικό, κι' ὅταν ἔγινε
καλά, μὲ τὴ σκέψη νὰ προσφέρει τὸν ἑαυτό
τῆς ἀποτελεσματικώτερα στὴν ὑπηρεσία
τοῦ Κυρίου, ἀποφάσισε νὰ μείνῃ γιὰ
πάντα, νὰ ἀνακουφίξῃ τοὺς ἀρρώστους.
Εἶχε ἀναλάβει καὶ τὴν ὑπηρεσία τῆς
ἱματιοθήκης ὡς ράπτρια, γιὰ νὰ ἐξοικο-
νομῇ λίγα χρήματα, πού κι' αὐτὰ τὰ διέ-
θετε γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν νοσηλευομένων.

Ἐτρεχε στοὺς θαλάμους κι' ἀγρυπνοῦ-
σε στὸ προσκέφαλο τῶν πονεμένων κα-
τάκοιτων, ὅπως ἄλλοτε ἡ Ἁγία Συγκλη-
τική, προσφέροντας μαζί μὲ τὴ νοσηλία
καὶ τὴ χριστιανικὴ παρηγοριά. Βοηθοῦσε
τοὺς ἀρρώστους νὰ φᾶνε, χτένιζε τὶς ἀ-
δύνατες γυναῖκες, φρόντιζε γιὰ τὴν κα-
θαριότητα, δροσίζε τὰ φλογισμένα πρό-
σωπα πού τὰ ἔκαιγε ὁ πυρετός, μὰ πρὸ
παντός, ὠδηγοῦσε τὶς ψυχές τους στὴν
δροσερὴ ὁδὸ, στὸ Χριστό μας.

Ἀδελφούλα, τὴν ἀποκαλοῦσαν μερι-
κοί, πού οἱ κατὰ σάρκα ἀδελφές τους τοὺς
λησμόνησαν. Μητερούλα, τὴν ἔλεγαν
κάτι παιδάκια, πού οἱ μητέρες τους, ποῖος
ξέρει γιατί, δὲν μποροῦσαν συχνὰ νὰ
τὰ ἐπισκεφθοῦν.

Πολλοὶ τῆς ζητοῦσαν πνευματικόν, νὰ

ἐξομολογηθοῦν καὶ νὰ κοινωνήσουν.
Αὕτη ἦταν ἡ μεγαλύτερη χαρὰ τῆς νέας
καλόγηρας, γιατί ἔβλεπε, πὼς ὁ κόπος
τῆς δὲν ἦταν μάταιος. Εἶχε γίνεζωντανὸ
παράδειγμα μέσα στὸ νοσοκομεῖο».

Αὐτὰ γράφει ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη, ἓνας
εὐσεβὴς ἀναγνώστης μας καὶ τελειώνει
τὴν περιγραφὴ του μὲ αὐτὲς τὶς σκέψεις:

«Δὲν εἶναι δυνατόν τὸ καλὸ αὐτὸ πα-
ράδειγμα νὰ τὸ μιμηθοῦν κι' ἄλλες μο-
ναχές; Ἡ Ἐκκλησία δὲν θὰ μποροῦσε
τάχα νὰ ἀναλάβῃ πρωτοβουλία νὰ ἔχῃ
στὴ διάθεσή της ἓνα σῶμα καλογραιῶν,
ὅπως σ' ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης, ὅχι μό-
νο γιὰ τὰ νοσοκομεῖα, μὰ καὶ γιὰ τὶς
γυναικεῖες φυλακές; Οἱ πονεμένοι συνάν-
θρωποι μας, πού βρίσκονται στὸ κατα-
θλιπτικὰ αὐτὰ ἱδρύματα, ἔχουν ἀνάγκη
ἀπὸ χριστιανικὴ συμπαραστάση νὰ ἔλα-
φρώσῃ τὸ βαρὺ σταυρὸ τους καὶ νὰ γο-
νατίζουν μπρὸς στὸ Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ
γιὰ νὰ ἀντλήσουν ἀπ' Αὐτόν, γαλήνη
καὶ δύναμη».

Ἰσως ἀγνοεῖ ὁ ἐπιστολογράφος μας,
πὼς ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια, ἔχει δημιουργη-
θεῖ καὶ στὸν τόπο μας μιὰ τέτοια κίνηση
καὶ σὲ μερικὰ ἱδρύματα, ὅπως στὶς γυ-
ναικεῖες φυλακές τοῦ «Ἀβέρωφ» καὶ
στὴ «Σωτηρία», ὑπάρχουν λίγες καλό-
γηρες, πού ἐργάζονται μὲ ἱκανοποιητικὰ
ἀποτελέσματα. Ὅμως, τὸ μέτρο αὐτό, πρέ-
πει νὰ λάβῃ γενικώτερο χαρακτήρα.
Χρειαζέται ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς «Ἀ-
δελφῶν τοῦ Ἑλέους» γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν
ἱδρυμάτων. Εἶναι ἡ καλύτερη ἀποστολὴ
γιὰ τὴν ὑπηρεσία τῆς ἀγάπης.

ΑΣΠΑΣΙΑ Α. ΖΑΧΑΡΗ

ΤΟ ΛΗΓΗΜΑ ΜΑΣ

ΚΥΡΙΕ, ΣΩΣΕ ΜΑΣ

ΜΟΛΙΣ εἶχα ἐπιστρέψῃ σπίτι μου.
Ὁ ἀέρας φυσοῦσε τόσο δυνατὰ
πού δὲν ἀκουόταν τίποτε ἄλλο. Διερω-
τιόμασταν, μὲ τρόμο, τί κακὰ θὰ ἔφερε
αὕτη ἡ τρικυμία.

Ἐξαφνὰ ὅταν κάπως ἡσύχασε ὁ ἀέρας,
ἀκουστικὴ ἦχος. Ἦταν ἡ καμπάνα
πού ἀνῆγγελε ὅτι ἓνα βαπόρι κινδύνευε.

Ἡ γυναῖκα μου, ἡ Μαρία, κιτρίνισε,
κι' ἡ μητέρα μου ἄρχισε νὰ κλαίῃ, γιατί
ἤξεραν ὅτι ἔπρεπε νὰ φύγω μὲ τὸ ναυα-
γοσωστικό.

Δὲν ἔχασα οὔτε λεπτὸ, ἐτοιμάστηκα,
φίλησα τὴ γυναῖκα μου, τὴ μητέρα
μου καὶ τὰ παιδιὰ μου. Σκέφθηκα ὅτι
ἴσως ἦταν γιὰ τελευταία φορὰ.

Μπαμπάκα, μοῦ εἶπε ἡ κορούλα
μου, σιγανά, νὰ ἓνα δῶρο γιὰ σᾶς.

Μοῦ ἔδωσε ἓνα μικρὸ πακετάκι.

Δὲν εἶχα καιρὸ νὰ δῶ τί εἶχε μέσα.
Τὴν ξαναφίλησα κι' ἔβαλα τὸ δῶρο τῆς
στοῦ στήθους μου.

Ἐτρεξα στὸ ναυαγοσωστικό. Οἱ σύν-
τροφοί μου ἔφταναν κι' αὐτοὶ βιαστικοί.

Τὰ σωσίβια ἦταν ἑτοιμα, τὰ φορέσαμε
καὶ βάλαμε μπρὸς τὸ βαπόρι. Τότε πῆρα γιὰ
νὰ δῶ τὸ πακετάκι. Ἦταν μιὰ εἰκονίτσα
πού τῆς εἶχαν χαρίσει ἀπ' τὸ κατηχητικό.

Πλησίασα στὸ φῶς γιὰ νὰ διαβάσω τὴν
εἰκόνα, γιατί νόμιζα πὼς δὲν θὰ ξανά-
βλεπα τὴν κορούλα μου. Τρία μόνο λό-
για ἦταν γραμμένα, πού τὰ θυμῶμουν
ὅλη τὴν νύχτα:

«Κύριε σῶσε μας».

Ἐβαλα πάλι τὴν εἰκόνα στὸ στήθος
μου, κι' ἔτρεξα στὸ δύσκολο χρέος
μου. Ἐπρεπε νὰ πλησιάσουμε στὸ πλοῖο
πού εἶχε βουλιάξει, ἔξη χιλιόμετρα πῶς κεῖ.
Ἀρχίσαμε νὰ κωπηλατοῦμε, μὰ μόλις
προχωρήσαμε μερικὰ μέτρα, ἓνα πελώριο
κῆμα σήκωνε τὸ βαπόρι μας καὶ τὸ ἔρ-
ριχνε στὴν ἀκτὴ.

Τὰ κύματα, πολλὲς φορές, σκέπαζαν
ὁλότελα τὸ βαπόρι μας, μιὰ στιγμὴ ἓνα

κῆμα μανιασμένο ἀναποδογύρισε τὸ ναυα-
γοσωστικό μας καὶ βρεθήκαμε ὅλοι μας
στὴ θάλασσα. Πίστεψα, γιὰ μιὰ στιγμὴ, ὅτι
ὅλα χάθηκαν, μὰ τὸ βαπόρι ἴσως καὶ
πάλι καὶ ἀνεβήκαμε ὅλοι ἐπάνω καὶ ἐξα-
κολοῦθήσαμε τὸν δρόμο μας.

Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ τὶς τραγικὲς αὐ-
τὲς στιγμὲς, πού ἐνῶ σὰν καρυδόσοφλο
φερόμαστε ἐπάνω στὴ μανιασμένη θά-
λασσα, τὰ λόγια τῆς εἰκόνας τῆς κόρης
μου ἀντηχοῦσαν στ' αὐτιά μου συνεχῶς:

«Κύριε σῶσε μας».

Μοῦ φαινότανε πὼς ὁ ἀέρας καὶ τὰ κύ-
ματα ξανάλεγαν μαζί μου τὶς εὐλογημέ-
νες αὐτὲς λέξεις.

Ἄν κάποτε προσευχήθηκα μ' ὅλη μου
τὴν καρδιά, ἦταν βέβαια ἐκείνη τὴν νύ-
χτα, πού ὁ θάνατος μοῦ φαινόταν πολὺ
κοντὰ καὶ δὲν ἦμουν βέβαιος γιὰ τὴ σω-
τηρία μου. Ἀλλὰ σ' αὐτὲς τὶς στιγμὲς
τοῦ μεγάλου κινδύνου, μοῦ φαινόταν ὅτι
ὁ Θεὸς μ' ἄκουε καὶ βρισκόταν κοντὰ
μου γιὰ νὰ μὲ σώσῃ, ὅποιαδήποτε καὶ
ἂν ἦσαν τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐπικίνδυ-
νης ἐκστρατείας μας. Ναί, τὸ ξέρω, μὲ
ἄκουσε καὶ μ' ἔσωσε.

Πλησίασαμε στὸ μέρος τοῦ ναυαγίου.
Ἦταν πολὺ σκοτεινὰ καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥρα
δὲν μπορούσαμε τίποτε νὰ δοῦμε. Ἀπὸ
καιρὸ σὲ καιρὸ, οἱ ναυαγοὶ φώναζαν κι'
ἔτσι καταλαβαίναμε πού πρέπει νὰ διευ-
θυνθοῦμε. Ἐξαφνὰ, ἓνας ναύτης ἀνῆψε
μιὰ μεγάλη δάδα ἐπάνω στὸ ναυαγισμένο
βαπόρι γιὰ νὰ μᾶς δείξῃ πού βρίσκεται.

Τὸ θέαμα τῶν ναυαγῶν ἦταν φορικ-
στικό, πολὺ λυπηρὸ. Ὑπῆρχαν γυναῖκες,
παιδιά. Ὅταν τοὺς εἶδα σκέφτηκα τὴ
γυναῖκα μου, τὰ παιδιὰ μου. Κι' εἶπα:

— Κύριε, σῶσε μας.

Ὅταν πλησίασαμε τὸ βαπόρι, ρίξαμε
τὴν ἀγκυρά. Τὶ ἀγωνία! Ἐνα μεγάλο κῆμα
μᾶς σήκωσε. Ἄλλοτε πλησίασαμε κι' ἄλλο-
τε ἀπομακρυνόμαστε. «Κύριε, σῶσε μας».

Αὕτη τὴ φορὰ ὁ Θεὸς μᾶς εἶχε ἀκούσει.

ΟΥΡΑΝΙΑ ΜΠΟΝΗ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ

— Πές μου, μαμά, ένα παραμύθι!

— Πές μου, γιαγιά, ένα παραμύθι!

Πόσες φορές τὸ εἶπαμε μικροί! Πόσες φορές ἂν ἀκούσαμε μεγάλο ἀπὸ τὸ στόμα κείνων ποὺ μᾶς διαδεχτήκανε, στὴν ἀτέλειωτη ἀλυσίδα τῆς ζωῆς!

Τὸ παραμύθι εἶναι μαγικὴ λέξη. Στὸν κύκλο του ζοῦνε κι' ἀνθίζουνε τὰ ὄνειρα, οἱ ἀπρόσιτοι κόσμοι τοῦ θρύλου, ὅπου τὰ περασμένα σμίγουνε μὲ κείνα ποὺ μέλλονται. Ὅλα ὅσα δὲν πιάνει ἡ πραγματικότητα κι' ὅσα πιάνει μαζὶ, συγκερνίζονται, ἀποχτοῦν ἐνότητα.

«Σὰν ψέμματα καὶ σὰν ἀλήθεια εἶναι τὰ παραμύθια», λέει ὁ λαὸς, μὲ τὴ μεγάλη τὸν σοφία. Καὶ τίποτα δὲν εἶναι πὺρ ἀληθινὸ ἀπὸ τοῦτο, γιατί τὸ παραμύθι κρύβει πάντα μέσα του, σκεπασμένο μὲ παρὰ ξένο καὶ φανταστικὸ ντύμα, τὸ σπόρο τῆς ἀλήθειας. Καὶ τὸ παιδί, ποὺ ζεῖ μέσα στὸ μαγικὸ κόσμο τῆς φαντασίας κι' ἡ πραγματικότητα τοῦ φαίνεται σὰν παραμύθι, ἀγαπᾷ ν' ἀκούῃ τις μαγευτικὰς ἱστορίες, συνταυτίζοντας τὸν ἑαυτό του μὲ τοὺς ἥρωες τοὺς καὶ μαντεύοντας, μέσα στὴν πλοκὴ τους, τὴ ζωὴ ποὺ δὲν μπορεῖ ἀκόμη νὰ ἐξηγήσῃ. Ὅποιος δὲ χάρηκε ποτὲ τὴ λαχτάρα καὶ τὰ ὀλόφωτα μάτια τῶν παιδιῶν σὰν ἀκούουν παραμύθια, αὐτὸς δὲ γνώρισε ποτὲ τὴν παιδικὴ ψυχὴ. Μὰ κι' ὅποιος, παρασταίνοντας τὸ ρεαλιστὴ, ἀρνείται στὸ παιδί τὸ παραμύθι, ποὺ ἐκεῖνο γυρεύει ν' ἀκούσῃ μὲ λαχτάρα, αὐτὸς χάνει ὅχι μονάχα τὴν ἐπαφὴ μὲ τὴν ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ, μὰ καὶ ἀφήνει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὰ χέρια του ἓνα παιδαγωγικὸ ὅπλο, μὲ μεγάλη ἀξία καὶ μεγάλη χρησιμότητα. Γιατί τὸ παραμύθι εἶναι ἓνα σωστὸ μαγικὸ κλειδί, ποὺ ἀνοίγει τὴν πόρτα τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ παιδιοῦ. Καὶ πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα τούτη, κινοῦν-

ται ὅλοι οἱ μαγικοὶ κόσμοι τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδιάς του, ὅλες οἱ πλάστρες του ἱκανότητες. Χωρὶς ἐνδιαφέρον, τίποτα ἀξιόλογο δὲν μπορεῖ νὰ κάνῃ τὸ παιδί.

Ἔτσι, χωρὶς καμιὰ προσπάθεια, μὲ δυὸ μονάχα λόγια, ποὺ τοῦ λέτε: «Ἐλα νὰ σοῦ πῶ ἓνα παραμύθι» κάνετε τὸ παιδί νὰ ξεχάσῃ καὶ τὴν ἀταξία ποὺ ἔκανε, καὶ τὸν καημὸ του, γιὰ κάτι ποὺ λαχταροῦσε καὶ δὲν ἔχει, ἀκόμα καὶ τις ἄλλες του χαρές. Κι' ἔρχεται κοντά σας, ὅλο αὐτιά γιὰ ν' ἀκούσῃ, ὅλο μάτια γιὰ νὰ κοιτάξῃ τὸν κόσμον τῆς φαντασίας, μ' ὅλη του τὴν καρδιά ἑτοιμὴ ν' ἀγαπήσῃ τὸν καλὸ τὸν ἥρωα καὶ νὰ συχαθῇ τὸν κακό.

* * *

Τί θὰ τοῦ πῆτε λοιπὸν ἐσεῖς τοῦ παιδιοῦ; Μὴν τυχὸν καὶ θὰ τοῦ πῆτε ἓνα παραμύθι, τόσο μεγάλο καὶ τόσο μονότονο, ποὺ θὰ κάνετε τὸ παιδί νὰ βαρεθῇ καὶ νὰ σᾶς πῇ: «Ἐχει πολὺ ἀκόμα;» Ἡ μὴν τυχὸν θὰ τοῦ πῆτε κανένα φοβερὸ καὶ τρομερὸ παραμύθι, μὲ δράκους καὶ με στοιχεῖα καὶ με φαντάσματα, ποὺ θὰ τὸ κάνουνε νὰ τὸ πιάσῃ νευρικὸ κλάμα, νὰ χάσῃ τὸν ὕπνον του κι' ὅταν κοιμηθῇ νὰ βλέπῃ ἐφιάλτες; Ἡ μὴν τυχὸν θὰ τοῦ πῆτε παραμύθι μὲ πλοκὴ ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβῃ, μὲ ἄσκημα ὑπονοούμενα, ποὺ εἶναι φυσικὸ νὰ τοῦ διδάξουνε, χωρὶς νὰ τὸ πάρετε εἰδηση, τὸ κακό;

Τὸ καλὸ παραμύθι πρέπει νὰ εἶναι ἀπλό, σύντομο, εὐκολονόητο, ὁμορφο καὶ νὰ δείχνῃ ὁμορφες πράξεις καὶ ὁμορφους τύπους. Παραμύθια μὲ ζῶα, παραμύθια ὅπου ζωγραφίζεται ὁ φυσικὸς κόσμος, παραμύθια ἀστεία, ποὺ κάνουν τὸ παιδί νὰ γελάῃ μὲ τὴν καρδιά του, παραμύθια μὲ μεγάλα, εὐγενικὰ καὶ ἥρωϊκὰ κατορθώματα, εἶναι τὰ καλύτερα παραμύθια ποὺ μποροῦν νὰ εἰπωθοῦνε στὰ παιδιὰ.

Τὰ καλὰ παραμύθια τοῦ λαοῦ μας, τὰ παλιὰ συναξάρια μὲ τοὺς βίους τῶν Ἀγίων, ποὺ νικήσανε μὲ τὴν πίστη καὶ τὸν ἥρωισμό τους τὸ κακὸ καὶ τὸ φυσικὸ κίνδυνο, εἶναι ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀποψη ἐξαιρετά γιὰ τὰ παιδιὰ. Φτάνει νὰ μὴ λέγονται σχολαστικά, ἀλλὰ λιτά, παραστατικά καὶ ἀπλά καὶ ν' ἀφήνουνε τὸ παιδί νὰ βγάξῃ τὰ συμπεράσματά του, χωρὶς νὰ γίνονται μάθημα ἠθικολογίας. Τὸ ἠθικὸ παράδειγμα εἶναι ἀτόφιο τόσο ζωντανὸ καὶ παραστατικὸ σ' αὐτά, ποὺ εἶναι δυνατότερο κι' ἀπὸ ὅλα μαζὶ τὰ λόγια.

* * *

Τώρα τις γιορτές, τὸ παιδικὸ βιβλίον βρίσκεται στὸ κορύφωμά του. Ἐκδότες καὶ συγγραφεῖς βάζουνε τὰ δυνατά τους νὰ δώσουνε κάτι καινούργιο καὶ καλὸ στὰ παιδιὰ. Κι' ὁ κάθε γονιὸς βρίσκεται μπροστὰ στις βιτρίνες τῶν βιβλιοπωλείων καὶ δὲν ξέρει τί νὰ ἀγοράσῃ, σὰν τὸ παιδί ποὺ βρίσκεται μέσα σ' ὀλάνθιστο περιβάλλον καὶ δὲν ξέρει ποῖο λουλούδι νὰ πρωτοκόψῃ. Ἐνα καλὸ βιβλίον εἶναι ἄριστο δῶρο γιὰ τὰ παιδιὰ. Ἀλλὰ μὴν ἀγοράσετε στὴν τύχη τὸ δῶρο τοῦ παιδιοῦ σας. Σκύψετε ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ βιβλία μ' ἀγάπη καὶ διαλέξτε ἓνα ἀνάλογο μὲ τὴν ἡλικία τῶν παιδιῶν σας: Γιὰ τὰ πολὺ μικρά, τραγουδάκια, καὶ ἱστορίες μὲ ζῶα. Γιὰ τὰ μεγαλύτερα, παραμύθια καλὰ, καλοτυπωμένα, καλοδιαλεγμένα. Γιὰ ὅσα βρίσκονται ἀνάμεσα στὰ 10 καὶ στὰ 12, βιβλία κάπως ρεαλιστικά, εὐθυμα, ὁμορφα, μὲ δράση καὶ εὐγενικοὺς ἥρωες. Γιὰ τὰ παιδιὰ πάνω ἀπὸ τὰ 12 χρόνια, βιβλία μὲ ἥρωϊκὰ κατορθώματα, γιατί τὸ παιδί, στὴν ἡλικία τούτη, πάλλεται ἀπὸ ἥρωϊκὴ διάθεση κι' εὐγενικὰ ὄνειρα καὶ τὸ καλὸ βιβλίον τὸ καθοδηγεῖ στὸν εὐγενικὸ δρόμον τῶν ὑψηλῶν ἰδεωδῶν καὶ τῶν μεγάλων πράξεων.

Καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα, φροντίστε τὸ κάθε παραμύθι ποὺ θὰ διηγηθῇ, τὸ κάθε βιβλίον ποὺ θὰ δώσετε στὰ χέρια τοῦ παιδιοῦ σας, νὰ εἶναι διαποτισμένο μὲ ἀγάπη καὶ νὰ ἐμπνέῃ τὴν ἀγάπην. Τότε χρησιμοποιήσατε μὲ τὸν καλύτερον τρόπο τὴν διάθεση καὶ τὴν κλίση τοῦ παιδιοῦ σας γιὰ τὰ παραμύθια, τότε δὲν

τοῦ δώσατε ἀπλά καὶ μόνο μιὰν εὐχαρίστηση. Τοῦ δώσατε καὶ τὸ καλύτερο διδάγμα τῆς ζωῆς, χωρὶς θεωρίες καὶ χωρὶς συμβουλές. Τοῦ δώσατε ἓνα σπειρὶ ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς ἀλήθειας καὶ τὸν κόσμο τῆς ἀγάπης.

Γ. ΔΕΛ. ΑΝ.

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Ἡ Ἡρωδιάδα

Ἡ Ἡρωδιάδα, πούβαλε κι' ἔκοψαν τὸ κεφάλι τ' Ἀη Γιαννιοῦ, θέλησε μιὰ φορὰ νὰ περάσῃ ἀπὸ ἓνα ποτάμι παγωμένη. Ἀρα, ὅμως τὰ κρατῶμενα πόδια τῆς πάτησαν στὸ ποτάμι, ὁ πάγος ράγισε κι' ἔπεσε σὲ μιὰ τρύπα. Μόνο τὸ κεφάλι τῆς ἔμεινε ἔξω ἀπὸ τὸν πάγο, γιὰ νὰ βασανίζεται αἰώνια μὲ τὸ θάνατο τοῦ Ἀγίου.

⊙

Ἀλκυονίδες, οἱ ἡμέρες τῶν πουλιῶν

Οἱ καλὲς ἡμέρες, ποὺ κάνει στὰ μέσα τοῦ Γενάρη, λέγονται «ἡμέρες τῶν πουλιῶν». Γιατί τὰ γλαρόνια, ποὺ χιτίζουν τότε τις φωλιές παρακαλέσαν τὸ Θεὸ νὰ τοὺς χάρισῃ δυὸ τρεῖς καλὲς ἡμέρες, γιὰ νὰ μὴ χαλᾷ ἡ τοικυρία τις φωλιές τους καὶ νὰ μποροῦν νὰ ἐκλωσσίσουν τ' αὐγά τους. Ὁ Θεὸς τὰκούσε καὶ γι' αὐτὸ στὴν καρδιά τοῦ χειμῶνα κάνει τρεῖς ἡμέρες καλοκαιρινές.

Μητέρες Μεγάλων Ἀνδρῶν

ΑΝΘΟΥΣΑ: Ἡ μητέρα τοῦ Χρυσοστόμου

ΠΟΛΛΟΥΣ λόγους εἶχε νὰ εἶναι εὐ-
τυχής, ὁ Σεκοῦνδος ὁ στρατηλά-
της τῆς Συρίας. Ὁ,τι μπορούσε νὰ ξε-
χωρίσει τὸν ἄνθρωπο, ἀνεβάζοντάς τον
πάνω ἀπὸ τὸ πλῆθος καὶ νὰ τὸν ἀνα-
δείξει, δόξα, τιμὴ, πλούτη καὶ εὐγενικὴ
καταγωγή, ὅλα τὰ εἶχε ὁ Βυζαντινὸς
πρωτοσπαθάριος τοῦ Δ' αἰῶνος μ.Χ. Μὰ
ἐκεῖνο ποὺ τὸν ἔκανε νὰ περηφανεύεται
περισσότερο, ἦταν ἡ καλὴ του τύχη στὸ
γάμο. Παντρεύτηκε μιὰν ἀρχοντοπούλα
τῆς Ἀντιόχειας, 16 μόλις χρονῶν, μιὰ
κοπέλλα μὲ πάμπολλες σωματικὲς καὶ
πνευματικὲς χάρες, τὴν Ἀνθοῦσα. Τὸ
γένος τῆς ἦταν ἐπιφανέστατο καὶ καθὼς
ἡ κλίσση τῆς κορασίδας γιὰ μόρφωση εἶχε
φανεῖ ἀπὸ τὰ πρῶτα παιδικὰ της χρόνια,
οἱ πλούσιοι γονεῖς τῆς ἔδωσαν τὴν
πιο ἄρτια παιδεία ποὺ μπορούσε νὰ δοθῇ
τότε σὲ μιὰ νέα. Μελέτησε τὰ συγγράμ-
ματα τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων, τοὺς Ἑλ-
ληνες καὶ Λατίνους ρήτορες, μὰ προπαν-
τός, ἡ χριστιανὴ Ἀνθοῦσα ἀφωσιώθηκε
στὴ μελέτη τῶν Ἀγίων Γραφῶν. Ἰδιαί-
τερα ἀγαποῦσε νὰ μελετᾷ τις ἐπιστολὲς
τοῦ Παύλου, ποὺ ἦταν τὸ καύχημα καὶ ὁ
πνευματικὸς διδάσκαλος ὅλων τῶν Χρι-
στιανῶν τῆς Ἀντιόχειας.

Ὁ Σεκοῦνδος λοιπὸν βρῆκε στὴν Ἀν-
θοῦσα τὴν ἰδεώδη σύντροφο τῆς ζωῆς:
Σεμνή, ἀφωσιωμένη, καὶ μὲ τὴ μόρφωση
ποὺ θὰ χρειαζόταν ἀργότερα στὴ μητέ-
ρα τῶν παιδιῶν του. Τὴν εὐτυχία τοῦ
νέου ἀντρογύνου, συμπλήρωσε, ἀπὸ τὸ
δεύτερο κιόλας χρόνο τοῦ γάμου τους, ὁ
πρωτότοκος γιὸς, ποὺ ἡ εὐσεβὴς Ἀνθοῦ-
σα τοῦ ἔδωσε τὸ ὄνομα Ἰωάννης.

Μὰ, ἡ τύχη τῶν ἐγκοσμίων εἶναι εὐ-
μετάβολη καὶ ἄστατη. Ὁ εὐτυχισμένος
πατέρας δὲ χάθηκε γιὰ πολὺ τὸ γιὸ του.

Πέθανε, σὲ λίγο, ἀφήνοντας νήπιο τὸ
παιδί του καὶ, εἴκοσι μόνο χρονῶν, τὴ
γυναῖκα του χήρα.

Ἀπὸ τὴ στιγμή αὐτή, ἀρχίζει ὁ μεγά-
λος προδορισμὸς τῆς Ἀνθοῦσας. Ἡ φήμη
τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ὁμορφιάς της, ποὺ
βρισκόταν τότε στὴν τέλεια ἀνθησὶ της,
τὴν ἔκαναν πάλι περιζήτητη νύμφη, καὶ
πολλοὶ ἀξιόλογοι καὶ ἐπιφανεῖς ἀρχόντες
τὴ ζήτησαν σὲ δεύτερο γάμο. Ἡ μιὰ πρό-
ταση ἦταν πιὸ δελεαστικὴ ἀπ' τὴν ἄλλη,
μὰ ἡ Ἀνθοῦσα τις ἀπέρριπτε ὅλες, χω-
ρὶς συζήτηση. Εἶχε πάρει τὴν ἀπόφαση,
θυσιάζοντας τὴ δική της ζωὴ, ν' ἀφωσιω-
θῇ στὴν ἀνατροφή τοῦ παιδιοῦ της. Νὰ
ξεχάσῃ πὼς εἶναι γυναῖκα, γιὰ νὰ θυ-
μᾶται μόνο πὼς εἶναι μάνα καὶ πὼς,
ἀπ' τὸ χέρι της, κρεμόταν ἡ μελλοντικὴ
τύχη τοῦ γιου της. Γιατί, συνετὴ καὶ
μελετημένη καθὼς ἦταν, ἤξερε πὼς ἀπ'
τὴν ἀνατροφή ποὺ θὰ τοῦδινε, θὰ κρι-
νόταν ἀργότερα ἡ ἐξέλιξή του στὴν κοι-
νωνία καὶ ἡ εὐτυχία του.

Ἀφοῦ λοιπὸν μεγάλωσε τὸν Ἰωάννη,
μ' ὅλους τοὺς κανόνες τῆς ὑγιεινῆς καὶ ἔ-
βαλε στὴν ψυχὴ του, μὲ τὸ παράδειγμα
καὶ τις μητρικὲς νουθεσίαις της, τοὺς κα-
λοὺς σπόρους τῆς ἀρετῆς, ἀρχισε πιά
νὰ τὴν ἀπασχολῇ σοβαρὰ τὸ πρόβλημα
τῆς μορφώσεώς του.

Τὴ χριστιανικὴ διαπαιδαγώγησή του,
δὲν εἶχε ἀνάγκη νὰ τὴν ἐμπιστευτῇ σὲ
κανένα. Στις σελίδες τῆς Ἀγίας Γραφῆς
τὸν πρωτόμαθε νὰ συλλαβίσῃ, καὶ πρώτη
πάλι ἐκείνη τὸν ὠδήγησε λίγο-λίγο στὴν
ἐρμηνεία καὶ τὴ βαθύτερη μελέτη τῆς Πα-
λαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης. Σκυμμένη
πάνω ἀπὸ τὸν ὅμο του, τὸν βοηθοῦσε καὶ
διαβάζανε μαζὶ τις ἐπιστολὲς τοῦ Ἀποστό-
λου τῶν Ἑθνῶν, ποὺ βλέπομε ἀργότε-

ρα νὰ ἐπηρεάζουν τόσο τοὺς λόγους τοῦ
Χρυσοστόμου καὶ μέγα μέρος τους εἶναι
ἀφιερωμένο στὴν ἐρμηνεία τους.

Μὰ ἡ σοφὴ Ἀνθοῦσα, ἤθελε νὰ προι-
κίσῃ τὸ γιὸ της καὶ μὲ βαθεῖα κλασσικὴ
μόρφωση καὶ γνώση τῆς ἀρχαίας Ἑλλη-
νικῆς φιλοσοφίας.

Ἡ Ἀντιόχεια εἶχε τότε πολλοὺς σο-
φιστὲς, φιλοσόφους καὶ ρήτορες, καὶ ἡ
στοργικὴ μάνα διάλεξε τὸν καλύτερο:
Τὸ Λιβάνιο, ξακουστὸ σοφιστὴ, ποὺ εἶχε
ἀναλάβει τότε τὴ μόρφωση τῶν καλυτέ-
ρων νέων τοῦ τόπου. Μὰ, ἓνας δάσκα-
λος δὲν ἦταν ἀρκετὸς γιὰ τὴν ἀνήσυχη
φροντίδα τῆς μάνας. Διάλεξε λοιπὸν καὶ
δεύτερο, τὸ φιλόσοφο Ἀνδραγάθιο.

Ὅσον καιρὸ μορφωνόταν ὁ γιός, εἶχε
ξαναγίνει μαθητευομένη καὶ ἡ μάνα. Πή-
γαινε συχνὰ μαζὶ του, παρακολουθοῦσε
τις μελέτες του, συζητοῦσε μὲ τοὺς δι-
σκάλους του γιὰ τὴν πρόοδό του.

Κατάπληκτος εἶχε μείνει, μπιστοτὰ σὲ
μιὰ τέτοια μητρικὴ ἀφοσίωση, ὁ Λιβά-
νιος καί, μαθαίνοντας τις θυσίες ποὺ
εἶχε κάνει γιὰ τὸ παιδί της ἡ Ἀνθοῦσα,
εἶπε κείνα τὰ περίφημα λόγια, ποὺ κλεί-
ναν τὴ σὴν πικρία γιὰ τὴν Ἑθνικὴ θρη-
σκεία.

— Ἀλίμονο, τί μητέρες ἔχουν οἱ Χρι-
στιανοί!

Ἐνὰ ἀπὸ τὰ προβλήματα ποὺ ἀπα-
σχολοῦσαν τότε τὴν Ἀνθοῦσα, ἦταν ἡ
σταδιοδρομία τοῦ γιου της. Μιλοῦσε συ-
χνὰ γι' αὐτή, μὲ τοὺς σοφοὺς του δασκά-
λους. Ὁ Λιβάνιος προωρῶζε τὸν Ἰωάννη
γιὰ διάδοχό του στὴ φιλοσοφικὴ σχολὴ τῆς
Ἀντιόχειας, ἐλπίζοντας πὼς θὰ τὸν κέρδιζε
στὴ θρησκεία του. Ὁ Ἀνδραγάθιος πάλι
συμβούλευε τὴν Ἀνθοῦσα νὰ τὸν ἀφή-
σῃ νὰ γίνῃ ρήτορας, γιὰτὶ ἔδειξε εὐθὺς
ἀπὸ τὴν ἀρχὴ εὐγλωττία μεγάλη. Ἔτσι
καὶ ἔγινε. Ὁ Χρυσόστομος ἐπαγγέλθηκε
στὴν ἀρχὴ τὸ συνήγορο, μὰ ἡ Ἀνθοῦσα
ποὺ εἶδε πὼς ἦταν ἀταίριαστο τὸ ἐπάγ-
γελμα αὐτὸ στοῦ παιδιοῦ της τὴν ἰδιο-
συγκρασία, πῆρε ἄεαφνα τὴν ἀπόφασή
της: Naί, τὸ παιδί της θὰ γινόταν ρή-
τορας. Μὰ, ρήτορας τοῦ Χριστοῦ. Ὅχι
στις ἀγορὲς καὶ στὰ δικαστήρια, μὰ στὸν
ἄμβωνα τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸν πῆρε λοιπὸν καὶ τὸν ἔφερε στὸν
Ἐπίσκοπο τῆς Ἀντιόχειας Μελέτιο. Αὐ-
τὸς τὸν δίδαξε τρία χρόνια, τὸν μύησε
στὸ βαθύτερο νόημα τοῦ Χριστιανισμοῦ,
καὶ ὕστερα τὸν βάπτισε.

— Οἱ Χριστιανοὶ μᾶς ἄρπαξαν τὸν
Ἰωάννη, παραπονιόταν, πεθαίνοντας ὁ
Λιβάνιος, ποὺ ἔχασε ἔτσι τὸν καλύτερο
συνεχιστὴ τοῦ ἔργου του.

Μὰ, ἡ Ἐκκλησία, χάρις στὴν εὐσεβέ-
στατη μητέρα, ἐκέρδισε τὸ σοφώτερο ἱε-
ράρχη της, τὸ μεγαλύτερο ρήτορά της.

Ὁ Ἰωάννης ἐλάτρευε τὴ μητέρα του,
ποὺ εἶχε σταθῇ γι' αὐτὸν καὶ πατέρας
καὶ μάνα καὶ δάσκαλος καὶ ἐπίγειος ἄγ-
γελος τῆς ζωῆς του. Ποτὲ δὲν τὴν πίκρανε
καὶ σὲ μιὰ ὀρισμένη περίσταση, ἔκαμε
καὶ αὐτὸς μιὰ μεγάλη θυσία γιὰ κείνη:
Γοητευμένος ἀπ' τὴ μελέτη καὶ τὴν αὐτο-
συγκέντρωσή του στὴ λατρεία τοῦ Κυρίου
θέλησε νὰ γενῇ μοναχὸς καὶ ν' ἀποσυρ-
θῇ στὴν ἐρημο. Ἡ Ἀνθοῦσα δὲν τὸν
ἐμπόδισε: εἶπε μόνο: «Θὰ μείνω γιὰ δεύ-
τερη φορὰ χήρα». Καὶ ἡ φράση αὐτὴ ἦ-
ταν ἀρκετὴ γιὰ ν' ἀλλάξῃ τὰ σχέδια τοῦ
φιλόστοργου γιου, ποὺ, μόνο σὰν πέθανε
ἡ μητέρα του, ὕστερ' ἀπὸ λίγα χρόνια,
πῆγε καὶ ἔζησε μιὰ ἐξαετία μὲ τοὺς μο-
ναχοὺς τῆς Ἀντιόχειας, σ' ἓνα βουνό
κοντὰ στὴν πόλη, καὶ ἀφωσιώθηκε στὴν
προσευχὴ καὶ τὴ θεωρία τοῦ Θεοῦ.

Δὲν ξέρουμε τίποτε ἄλλο γιὰ τὴν Ἀν-
θοῦσα, γιὰτὶ ἀπέθανε νέα πολὺ, στὴν ἀρ-
χὴ τῆς σταδιοδρομίας τοῦ Ἰωάννου. Ὁ-
μως, κάθε του πράξη μεγάλη καὶ ἡθικὴ,
κάθε πρόοδος καὶ ἐξέλιξή του, στὴν εὐσε-
βέστατη ἐκείνη γυναῖκα ἔχει τις πρῶτες
της ρίζες. Ἀκολουθώντας τὸ ἰδανικὸ ποῖ-
τοῦ εἶχε ἐμφυσήσει ἐκείνη, ἔγινε ἀναγνώ-
στης, διάκονος, ἱερέας καὶ τέλος Ἀρχιε-
πίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, «καλλικέ-
λαδος ἀνδῶν» τῆς Ἐκκλησίας.

Ποτὲ δὲν ἔφυγε ἀπὸ τὴ σκέψη καὶ τὴ
ζωὴ τοῦ Ἀγίου, ἡ ἐπίδραση τῆς ὑπέροχης
μητέρας ποὺ τοῦ ἔχαρισε ὁ Θεός. Μὲ τὴν
θαυμαστὴ καὶ ἀλησιμόνητη εἰκόνα της,
μὲ τὸ ἀσύγκριτο ἡθικὸ πρότυπό της, ἔ-
σύγκρινε πιά κάθε γυναῖκα καὶ καυτηρία-
ζε αὐστηρὰ ὅσες σπαταλοῦσαν τὰ πλούτη

[Συνέχεια στὴ σελίδα 3726]

Γιὰ νὰ γνωρίσωμε τὸν κόσμο

Τὸ Νησί τοῦ Ὀνείρου, ὅπου ἀκίνητεῖ ὁ χρόνος

ΑΝ ΤΑΣΙΔΕΥΣΕΤΕ ἑκατὸ περίπου μίλια ἀνατολικά στὸ Νασσάου, στὴν Καραϊβική θάλασσα καὶ βγῆτε στὸ γαλατὸν ὠκεανό, θὰ βρῆτε τὸ Ἰσπανικὸ Οὐέλς, ἓνα νησάκι μὲ δυὸ μίλια μῆκος καὶ μερικὲς ἑκατοντάδες γιάρδες πλάτος, ὅπου κατοικοῦν κάπου 750 τίμιοι καὶ εὐσεβεῖς ἄνθρωποι, ὅλοι τους λευκοί.

Οὔτε ἓνας μαῦρος δὲν ζεῖ ἐκεῖ, καὶ οἱ λευκοὶ πέρασαν τὶς ἡμέρες τους σὲ κεῖνο τὸ νησί, μέσα σὲ παράξενη εἰρηνικὴ ἀπομόνωση ἐπὶ 300 χρόνια.

Ἡ καταγωγὴ τους δὲν εἶναι ἐξακριβωμένη. Μερικοὶ ἰσχυρίζονται πὼς τὰ παπουδογονικά τους ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Ἀγγλία, στὴν ἐποχὴ τῆς θρησκευτικῆς μισαλλοδοξίας, πού εἶχε ἐπικρατήσει ἐπὶ ὠρισμένο διάστημα μεταξὺ διαμαρτυρουμένων καὶ καθολικῶν. Ἄλλοι ἰσχυρίζονται πὼς οἱ κάτοικοι κατάγονται ἀπὸ πειρατές. Ἀλλὰ ὅλοι συμφωνοῦν ὅτι οἱ πρῶτοι ἀποικοὶ, ὅποιοι κι' ἂν ἦταν, ἀνέλαβαν τὴν ὑποχρέωση νὰ κρατήσουν μόνοι τους τὸ νησί καὶ νὰ μὴ χρησιμοποιήσουν μαῦρους σκλάβους.

ΟΙ ΓΕΝΙΕΣ πού διαδέχθηκαν τὶς πρῶτες, διατήρησαν πιστὰ τὴν ἀπόφαση αὐτή. Καὶ περὶ γίνονται γάμοι ἀνάμεσα σὲ ἀπογόνους τῶν ἰδίων οἰκογενειῶν, πολὺ λίγα ἐπίθετα ὑπάρχουν. Οἱ Πίντερ, π.χ. εἶναι 500 ἄνθρωποι καὶ ἀποτελοῦν τὰ τρία τέταρτα τοῦ πληθυσμοῦ.

Οἱ νησιῶτες αὐτοὶ ἰσχυρίζονται πὼς εἶναι ἡ εὐτυχέστερη κοινωνία τοῦ κόσμου. Στὸ νησί τους δὲν ὑπάρχει κανένα μεγάλο σπῆτι πού νὰ ἐξωρίζη, δὲν ὑπάρχει ὁμῶς καὶ καμιά τρώγλη. Δὲν ὑπάρχουν οὔτε πλοῦσιοι οὔτε φτωχοί. Γιὰ ὅλους ὑπάρχει σπῆτι, τροφὴ καὶ ἐργασία. Τὸ σπῆτι, ὅπου ζεῖ ὁ καθένας, εἶναι δικό του. Δὲν πληρώνουν κανένα φόρο γιατί δὲν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ καμιά δημοσίαι ὑπηρεσία.

Πολιτικά, ἀποτελοῦν τμήμα τῆς ἀποικίας τῆς Μπαχάμα, ἀλλὰ ἡ κυβερνήσή τους στὸ Νασσάου οὔτε τοὺς ἐνδιαφέρει οὔτε καὶ ἔχει καμιά πραγματικὴν ἐπίδραση στὴ ζωὴ τους.

ΤΟ ΝΗΣΙ εἶναι ἓνας τόπος γυμνός, γεμάτος βράχους, ὅπου φυτρώνουν φοῖνικες καὶ μερικά ἄλλα δέντρα. Γιὰ τοῦτο οἱ ἀγρότες πηγαίνουν μὲ τὴ βάρκα μέσα ἀπὸ ἓνα στενὸ τορθμό, στὸ γειτονικὸ νησί «Ἐλεύθερα», ὅπου τὸ γλυκὸ κλίμα βγαίνει καλὸ σιτάρι καὶ τροπικοὶ καρποὶ καὶ λαχανικά. Οἱ ψαράδες, πού ἐρδίζουν περισσότερα ἀπὸ κάθε ἄλλον, πηγαίνουν καὶ ψαρεύουν ἐπὶ ἓνα δεκαπενθήμερο κάθε φορὰ καὶ γυρίζουν μὲ πολλὰ ψάρια πού αὐτοὶ πωλοῦν στὶς Δυτικὲς Ἰνδίες. Οἱ ἔμποροι ἔχουν μαγαζιά στὸ νησί ἢ περιοδεύουν τὴν

Καραϊβική μὲ τὰ ἐμπορεύματά τους μέσα σὲ μικρὰ καράβια.

Στὴν πατρίδα, ἡ ζωὴ εἶναι ἀπλὴ καὶ μοιάζει πολὺ μὲ τὴν πρωτόγονη. Τώρα τελευταῖα χτίστηκε ἓνας ἠλεκτρικὸς σταθμὸς καὶ μερικὰ σπῆτια δέχτηκαν τὰ εὐεργετήματα τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Δὲν ὑπάρχει δεξαμενὴ γιὰ τὸ νερό. Ἔτσι ἡ βροχὴ μαζεύεται καὶ ἀποθηκεύεται μέσα σὲ μεγάλες στέγες. Τελευταῖα, ἄνοιξε ἓνα παγοποιεῖο, μὰ κι' αὐτὸ ἔκλεισε γιατί κανένας δὲν τὸ εἶχε ἀνάγκη. Ἔως πρὶν ἀπὸ λίγους μῆνες ἀκόμη δὲν ὑπῆρχε οὔτε ἓνας γιατρός στὸ νησί. Καὶ λίγοι ἀπὸ τοὺς λευκοὺς αὐτοὺς εἶδαν ποτὲ στὴ ζωὴ τους ὀδοντογιατρό.

Τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν ἐξωτερικὸν κόσμο περιορίζεται σχεδὸν ἀποκλειστικὰ στὶς ραδιοφωνικὲς ἐκπομπὲς τοῦ Νασσάου γιὰ τὸν καιρό. Δὲν ὑπάρχει στὸ Ἰσπανικὸ Οὐέλς οὔτε κινηματογράφος οὔτε κανένα ἄλλο δημόσιο θέαμα. Ἀλλὰ οἱ νησιῶτες χαίρονται δυὸ ὥρες κάθε βράδυ, ψάλλοντας μὲ ἓνα βιβλίο θρησκευτικῶν ὕμνων στὸ χέρι. Οἱ γυναῖκες σπινίως φεύγουν ἀπὸ τὸ νησί καὶ οἱ ἄνδρες πηγαίνουν, ὅταν χρειασθῇ μονάχα, στὸ Νασσάου γιὰ ν' ἀγοράσουν ἐμπορεύματα.

ΔΥΟ ΦΟΡΕΣ τὴν ἐβδομάδα, ὁ ταχυδρόμος Μπλόις Χίγκς, πού εἶναι ἐπίσης ἀστυφύλακας, τελωνοφύλακας καὶ ἐπιθεωρεῖ τοὺς μετανάστες, ξεκινᾷ μὲ ἓνα μάτσο γράμματα. Οἱ νησιῶτες δὲν πολυσυνηθίζουν νὰ διατηροῦν ἀλληλογραφία. Ἔτσι μερικὲς φορές, τὸ ταχυδρομεῖο εἶναι γιὰ τὸν γιατρό, ἓνα νεαρὸ καναδό, πού λέγεται Μώρραϊν Στήβενσον καὶ πού ἐπέισθηκε νὰ ἐγκατασταθῇ στὸ νησί. Καὶ τώρα βρίσκει πὼς οἱ κάτοικοι προτιμοῦν τὰ δικά τους γιατροσόφια ἀπὸ τὴν ἰατρικὴν του. Μποροῦν καὶ θεραπεύουν κάτι πού τὸ λένε καρκίνο καὶ πού ὥστόσο ὁ γιατρός δὲν βρῆκε ποτὲ τί εἶναι.

Τὴ σιωπὴ τοῦ νησιοῦ τὴ σπάζουν οἱ καμπάνες ἀπὸ τὶς τρεῖς ἐκκλησίες του, πού σημαίνουν συχνά. Στὶς Κυριακὲς σημαίνουν κυριολεκτικὰ ὅλη τὴν ἡμέρα, ἀλλὰ καὶ μέσα στὴ βδομάδα δὲ μένουν ἀργές.

Τὸ σχολεῖο τοῦ νησιοῦ ἔχει ἓνα δάσκαλο γιὰ 150 παιδιὰ πού εἶναι ξεφτέρια στὰ θέματα τῆς Βίβλου. Κάθε παιδί δέκα χρονῶν θὰ σᾶς πῇ τὸ πὼς πέθανε ὁ Ἰώβ μὲ τὴν ἴδια εὐκολία πού θὰ σᾶς πῇ πόσα κανόνες ἔξῃ κι' ἔξη. Τὰ παιδιὰ ἀνατρέφονται πάντα μὲ τὸν ἴδιο θρησκευτικὸν ζῆλο καὶ οἱ νησιῶτες ἐπιμένουν ἰδιαίτερα στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ διατηρῇσιν τὶς παραδόσεις τους. Κι' ἀλήθεια, τὸ Ἰσπανικὸ Οὐέλς θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ τουριστικὸν κέντρο. Οἱ κάτοικοι τοῦ ὁμοῦς τὸ κρατοῦν ζηλότυπα μόνον γιὰ τὸν ἑαυτό τους.

Τὸ Μυρσινίδι

Χαρισμένο στὸ δμῶνυμο μοναστηρι τοῦ Χίου

Ζῆλος καὶ δάκρυ, μὲ μι' ἀγάπην ἔνθεη
πάνω ἀπὸ περισσοὺς κόπους, μόχθους,
θεμέλιωσαν, στὴν πίστη τὴν ὑπέρθεη,
τοὺς ὑπεργῆινους, τοὺς ἁγίους πόθους.

Κι ἀνάμεσα στοὺς βράχους καὶ στὴ θάλασσα,
ἐπήχτηκε οὐράνιο ἓνα λιμάνι,
κυνέλη, μὲ τὴν Παναγιά βασίλισσα,
φανάρι σ' ὅποιον τὸ δρόμο χάνει.

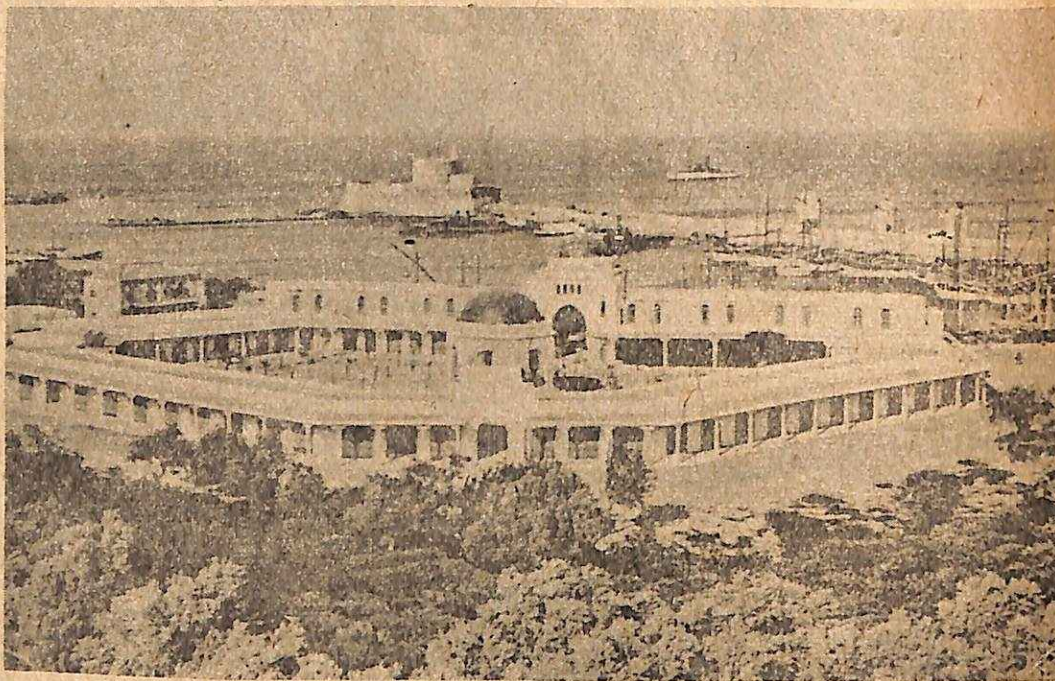
Ἀρχιμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑΣ

Τὸ φυλαχτὸ

Ἀχραντα κι' ἀμόλυντα
τὰ κρατῶ βαθείᾳ μου
τὰ πού δὲν καρπίσανε
τὰ καρφὰ ὄνειρά μου —
ἄσπρο χιόνι ἀπάτητο,
σὰν παρθένες στήθια,
σὰν τ' ἀγνὰ τῆς πρώτης μας
ζωῆς τὰ παραμύθια.
Τὸ κορμί μου σάπισε
κι' ἔρρεψε ἡ καρδιά μου,
μὰ πιστὰ κι' ἀσάλευτα
τ' ἄχραντα ὄνειρά μου.

Κι' ὅταν μπρὸς στὸν Πλάστη μου
καὶ Κριτὴ μου φτάσω
κάποτε ἀπ' τὴ μοῖρα μου
γιὰ νὰ ξεποστῶσω,
— Πάστα, Θέ μου, θὰ τοῦ πῶ
κι' εἶν' τὸ φυλαχτό μου
κι' εἶν' τὸ μόνο πῶμυεν
ἀπ' τὸν ἑαυτό μου.
Πάσχισα δὲ μπόρεσα,
ἀϊμέ, νὰ τὰ καρπίσω
κι' ἄχραντα τὰ φύλαξα —
πάστα, Θέ μου, πῶσω.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΜΑΡΚΙΝΑΣ

ΡΟΔΟΣ

© ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ ©

ΣΤΗ ΡΟΔΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΑΛΥΜΝΟ

‘Από την ημέρα που έλευθερώθηκαν είχα τόν πόθο να επισκεφθώ τα Δωδεκάνησα. Τό όνειρό μου πραγματοποιήθηκε στις 3 Νοεμβρίου κι’ ύστερα από ένα ωραιότατο, αεροπορικό ταξίδι, προσγειώθηκα στη Ρόδο.

Μπρός στις ασύγκριτες όμορφιές του ωραίου νησιού, έμεινα κατάπληκτος, μά περισσότερο από την αγάπη του λαού. Με δέχτηκαν και μου πρόσφεραν κάθε διευκόλυνση και φιλοξενία ο Σεβ. Μητροπολίτης κ. Τιμόθεος, ο Πρωτοσύγκελος κ. ‘Απόστολος, ο Γεν. Διοικητής Δωδεκανήσων κ. Μαυρίης, ο Γεν. ‘Επιθεωρητής Μέσης ‘Εκπαιδεύσεως κ. Ταιλήρας κι’ ακόμα ο εκπαιδευτικός, ο έμπορικός, ο επαγγελματικός και γενικά ο εύγενής κό-

σμος, που παρηκολούθησε άθρόως ένδεκα, συνεχή έσπερινά κηρύγματά μου στόν κολοσσιαίο Ναό του Εύαγγελισμού και άλλα πέντε στο Μητροπολιτικό Ναό, όπου προΐσταται ένας λαμπρός και αξέχαστος κληρικός, ο πατήρ Χρυσόστομος Μουστάκας. ‘Ο κ. και ή κ. Δημάρχου, οί δημοσιογράφοι και τό περιβάλλον της Χ.Ε.Ν., που αποτελείται από τό άνθος της Ροδίτικης κοινωνίας, έδειξαν πολυτιμώτατο ένδιαφέρον για την πνευματική μας κίνηση.

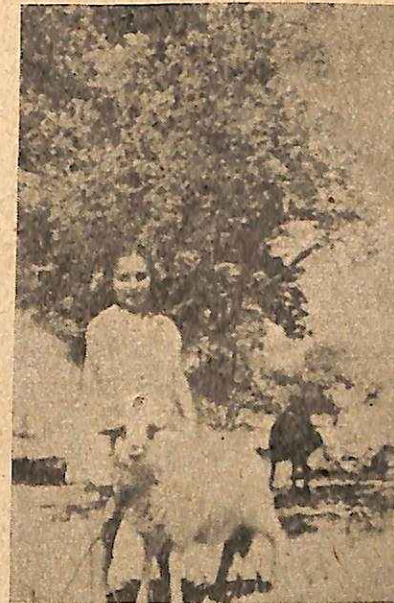
‘Εφυγα από τη Ρόδο, με τίς ωραιότερες έντυπώσεις, τό βράδυ της 25ης Νοεμβρίου, άτμοπλοϊκώς, για την Κώ, χωρίς να προσεγγίσω, λόγω της θαλασσοταραχής και κατευθύνθηκα στην Κάλυμνο. Στόνχιλιοτραγουδημένον αυ-

τόν τόπο, ο κόσμος που κλείνει μέσα του σέ μεγάλο βαθμό τη φλόγα της θρησκείας και της Πατρίδος, με καταφανή συγκίνηση και πρωτοφανή συρροή, έσπευσε να άκούση τό Θείο λόγο στο Μητροπ. Ναό της Μεταμορφώσεως και της Χώρας. Δυό πράγματα θα μείνουν άνεξίτηλα στη μνήμη μου από την ώραία Κάλυμνο: ‘Η ευσέβεια του λαού, που είναι πολύ βαθειά ριζωμένη, από τόν άνώτατο άρχοντα ως τόν τελευταίο εργάτη και τά γαλανόλευκα σπίτια της, με ζωγραφισμένη στην πρόσοψη τη σημαία μας, άλάθευτο δείγμα της φιλοπατρίας του.

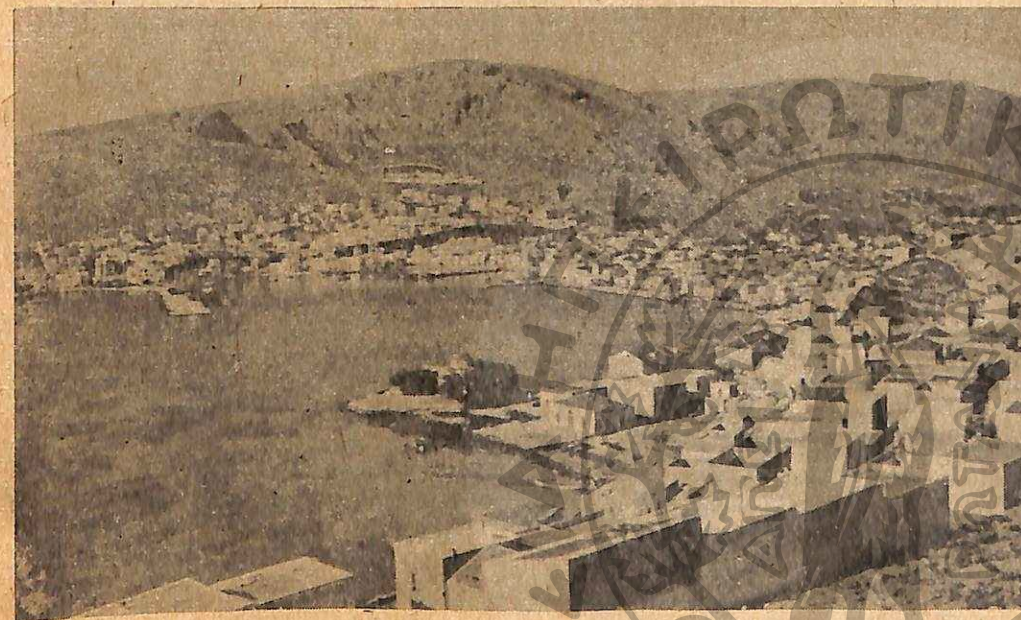
‘Εφυγα από τη Κάλυμνο τό βράδυ της 10ης Δεκεμβρίου, συνοδευόμενος ως την αποβάθρα από τόν κληρο και τό λαό του νησιού, που μέ τόση στοργή δέχθηκε τό έργο της «Οίκογενειακής Ζωής.»

Εύχαριστώ όλους όσους είχαν την εύγένεια να φανούν χρήσιμοι στην άποστολή μου και που με άνεκούφισαν με τίς περιποιήσεις των στην όμορφη μά επίπονη πορεία μου.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΖΑΧΑΡΗΣ

‘Η μικρή Ροδίτισσα Δώρα Μικρομανώλη, με τό άρνάκι της.

ΚΑΛΥΜΝΟΣ

Τὸ διαζύγιο δὲν εἶναι διέξοδος
Τοῦ Ψυχιάτρου

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙ, σήμερα, στὸν
στὸν κόσμο, μιὰ σφαλε-
ρὴ ἀντίληψη : «ὅταν λένε,
ἀποτύχη κανεῖς στὸ γάμο
τὸ διαζύγιο τοῦ δίνει τὴν
εὐκαιρία νὰ ἐξαναρχήσῃ και-
νούργια ζωή».

Ὅσοτοσο ἡ ἀντίληψη αὐ-
τῇ βρίσκεται πολὺ μακριὰ
ἀπὸ τὴν ἀλήθεια. Ἄν κρίνω ἀπὸ τὶς πε-
ριπτώσεις, ποὺ συνήντησα στὴν ἐπαγγελ-
ματικὴ μου ζωὴ, ὡς ψυχίατρος, βρῖσκα πὼς
ἐκτός ἀπὸ ἐλάχιστους σχετικὰ ἐξαιρέσεις,
τὸ διαζύγιον εἶναι χαμένος κόπος.

‘Ο έπιστημονικός όρισμός γι’ αυτό, είναι αρκετά απλός : οί περισσότεροι άνθρωποι πού χωρίζουν είναι νευρωτικοί. Καί οί νευρωτικοί δέν μπορούν ν’ αλλάξουν μεταβάλλοντας τίς έξωτερικές συνθήκες τής ζωής τους. Νά γιατί καί στο δεύτερο γάμο διαλέγουν τόν ίδιον άκριβώς τύπο, πού έκανε τó πρώτο τους γάμο νά αποτύχη, όχι έκ τύχης, αλλά άπό έσώτερη ανάγκη.

Τὸ ἀξίωμα αὐτὸ φαίνεται, βέβαια, ἀπίστευτο καὶ φανταστικό. Ἡ ἀπλοϊκὴ κοινὴ γνώμη ὑποστηρίζει ὅτι οἱ ἄνθρωποι διδάσκονται ἀπὸ τὴν πείρα τους καὶ ἀποφεύγουν τὰ «σφάλματα» ποὺ ἀποδεικτρικὰ καταστροφικά. Μὰ ἀπὸ τὴν ψυχιατρικὴ ἀποψη τὰ πράγματα εἶναι ἄρκετὰ διαφορετικά. Ἡ πείρα τῆς πραγματικῆς ζωῆς **δὲν** πλησιάζει τὸ ἀσυνείδητο μέρος τῆς προσωπικότητος. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο νὰ «διδασχθῇ κανεὶς ἀπὸ τὴν πείρα» τοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὰ συναισθήματα.

Ο νευρωτικός είναι πρόσωπο που άφησε την παιδική του ηλικία με κάποιαν άωγουτη σύγκρουση. Η σύγκρουση αυτή απολιθώνεται αργότερα, σταμπάρεται και επαναλαμβάνεται αδιάκοπα. Και έτσι, χωρίς ο άνθρωπος να το καταλαβαίνει καθόλου, βάζει τούτη την έσωτερική του σφραγίδα, αμετάβλητα και άναλωσιμα στα αντικείμενα που **αλλάζουν** καθώς **μεταβάλλονται** και οι έξωτερικές συνθήκες. Και όταν κανείς αποκτήσει την έσωτερική αυτή σφραγίδα δεν μπορεί να την αλλάξει, παρά με το θάνατο ή όσο ζει, με την ψυχιατρική θεραπεία.

ΤΟΥ ΨΥΧΙΑΤΡΟΥ ΕΞΟΔΟΣ
ΓΙΑ ΝΑ ΤΟ "ΕΝΤΡΟΝΤ
ΑΝΑΦΕΡΟΥΜΕ ΤΟ ΚΑΤ
ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΤΟΥ ΜΠΕΡΓΚΛΕΡ

1. **Μία γυναίκα**, παραδείγματα από την παντρεύτηκε και χωρίς καλή οικογένεια, «άνδρα», που άποδείχθηκε ένα «γοητευτικό στος» οικονομικά, ώστε τόσο «ανάξιοπι- τρομη ή φασαρίες με τα έθασσε σε σημείο φάσισε να φανή για το δικαστήριο». «Εν- σε στα χέρια ενός προσεκτική, αλλά έπε- ήταν όμοιος με τον άλλο συζυγο, που σύζυγος ήταν των άλλων συζυγο, που χρηματιστήριο ασφαλίστρου, πρώτο. Ο δεύτερος την υπογράφη και πάλι στο γέ, για να...

Όταν η πληρώση γυναίκας του σε έπιτα
μετανοιώσε να τόν ξέμαθε τί γινότα-
τρόπους του. Άκολουμεινικά διώρθεσε τούς
άναμορφωτικό της ήταν μεγάλη εύτο-
μέ βρή ήταν απελπισμένη: Μά όταν ήθε να
μεγάλα ποσά και της έπαιζε στο πόκερ
φση την υπογραφή της.
Η γυναίκα, άρκε
ριζε ακόμα

Τὴν ἀπάντησά του γυναικίκα του».

στά χαρτιά... γυναίκα του».
δικά του διάφορα και μάλιστα χωρίς να είναι
που δεν μπορεί ν' ποσά, είναι άρρώστεια
μορφωτικό έργο» ούτε μ' «άνα-
πρότεινα να αναλύσω τί ήταν εκείνο που
την τραβούσε κοντά σε άναξιόπιστους και
νευρωτικά άτομα; Άνδρες. Άτέλειωτα
δάκρυα ήταν ή απόκτηση: «Μπορείτε να
έξηγήσετε πώς απόκτησε αυτό το κακό
νάνος; Στην οικογένειά τους υπάρχουν
μόναχοι τίμιοι και σταθεροί άνθρωποι!»

«Ἡ ἐξήγηση τοῦ αἰνίγματος αὐτοῦ βρέ-
θηκε στὴν ἀνάλυσή της καὶ στηριζότανε
σὲ μιὰν ὠρισμένη παρανόηση τοῦ ἀπέκτη-

σε παιδί. Όταν ήταν τριάμιση έτών ο πατέρας της τη μάλλωσε και την έδειρε γιατί «έπαιζε το γιατρό» με ένα γειτονόπαιδο. Αυτό της έκανε μεγάλη έντυπωση και την έκανε να πονέση που ο πατέρας της την υποπεύθυκε για τόσο «βρώμικα» πράγματα. Άργότερα ανέκλυψε ότι ο πατέρας της έκανε «ακόμη πιο άπληγορευμένα πράγματα» με τη μητέρα της και στα μάτια της ο πατέρας της φάνηκε σαν ύποκριτης και «άναξιοπίστος» άνθρωπος. Αυτά όλα τ'α κατέστειλε μέσα της και τ'α θυμήθηκε μονάχα στη διάρκεια της θεραπείας. Με τη στηριζόμενη στο ύποσυνείδητο προτίμησή της για τους άπατεώνες, συνέχισε την ατέλειωτη πάλη της με την κατηγορία του πατέρα της.

Αί «ἀναμορφωτικές» της προσπάθειες δημιουργούσαν την ύποψια μήπως ή εξέγηση, που έδωσε ο πατέρας της στο παιδιαστικό της παιχνίδι, ήταν σωστή. Καί ή ἀνικανότητα της ν' ἀπαλλαγή από τους «ἀνάξιόπιστους» συζύγους φανέρωνε κι' αὐτή ἕνα παράπονο : «Πῶς μπορεῖ νά εἶμαι τόσο κακιά ἀφοῦ πολεμῶ τό κακό ;» Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ γυναίκα αὐτή χρησιμοποιοῦσε τό σύζυγο γιά νά λύση τό πρόβλημα τοῦ φταιξίματός της σάν παιδί.

2. **Μιά γυναίκα**, πού ἐπέτυχε σάν ἐπιχειρηματίας, μὲ συμβουλευθῆκε ὅταν ἔγινε τριάντα πέντε ἐτῶν, ἐπειδὴ «ἀπελπίσθηκε ἀπὸ τοὺς ἄνδρες». «Δὲν μπορῶ νὰ προχωρήσω» μού εἶπε. Παντρεύτηκε στὴν ἀρχὴ ἕναν ἄνδρα-μὲ πολλὸ ἀδύνατο χαρακτῆρα καὶ γρήγορα ἀνεκάλυψα ὅτι ἦταν ἕνα μεγάλο παιδί. Τὸν χώρισα, γρήγορα καὶ παντρεύτηκε ἕναν ἄλλον, πού φαινόταν ἄντρας ἀλλὰ δὲν ἦταν. Ἦταν ἀπλούστατα δεύτερη ἔκδοση τοῦ πρώτου μου συζύγου. Καὶ πάλι χώρισα. Τέλος παντρεύτηκε μὲ ἕνα δραστήριο διευθυντὴ ἑταιρείας, πού μὲ τὴν σειρά του μὲ βασάνισε μὲ τὸν τέλειο ἐγωϊσμό του καὶ τὴν ἑλλειψὴ ἐνδιαφέροντος γιὰ μένα, σάν ἀνθρώπου. Ἦταν ἐγωκεντρικὸς στὸν ὑπέρτατο βαθμὸ, ἤθελε νὰ τὸν θαυμάζω ἀδιάκοπα καὶ θεωροῦσε τὴν στανιδοδρομίᾳ μου ἐρασιτεχνία. Ὑποφέρω ὅσο ποτὲ ἄλλοτε. Καὶ τώρα τί ναὶ κάνω; Οἱ ἀδύνατοι ἦταν ἀξιοὶ περιφρόνησεως. Ὁ δυνατὸς μὲ βασανίζει. Πρέπει λοιπὸν νὰ χάσω κάθε ἐλπίδα;

Ἡ ἀπάντησις τὸ ἐρώτημα τῆς γυναί-
κος ἦταν ἀνεκτά ἀπλή: "Ἐπρεπε νὰ βρε-
θοῦν καὶ ν' ἀλλάξουν καὶ τὰ δυὸ ἄκρα
τοῦ διλήμματος: δὲν ἦταν δυνατό νὰ ζήσῃ
μὲ ἀδύνατον ἢ μὲ «δυνατόν» ἄνδρα.

με αδύνατον ή με «δυνατόν» ανόρα.
Και ή απάντηση αυτή βρέθηκε από την
ανάλυση της παιδικής της ηλικίας: ώς
παιδί, είχε έναν ψυχρό, μάλλον άδικοφορο
πατέρα, που ζούσε σ' άδικοκτη σύγκρου-
ση με τή μητέρα της, είχε μικρό αίσθη-

ματικό δεσμό με τη μοναχοκόρη του και, καθώς ήταν «της παληάς σχολής», έδειχνε φανερά τη δυσaráσκεια του, που το παιδί του «ήτανε κορίτσι». Τις φιλοδοξίες της τις έπαιρνε στ' άστεϊα και το πολύ-πολύ τις αντίκρισε σάν πάρεργο.

«Ὁστόσο, στοὺς δυὸ πρώτους της γάμους, ἀπέφυγε τὸ ἐσωτερικὸν της ἐπικίνδυνον σημεῖον. Τὸ κρυφὸ της αἰσθητικὸ ἐνοχλεῖ καὶ ὁ φόβος γιὰ τὴ νευρωτικὴ της ὑποταγήν, τὴν ἀνάγκασε νὰ πάρῃ ἀμυντικὴν θέσιν. Γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν πραγματικὴν της ἐπιθυμία, ἀνέστρεψε τοὺς ρόλους: χωρίζοντας δυὸ φορὲς τοὺς «ἀδύνατους» ἔπαίξε τὸ ρόλο τοῦ «πατέρα» της. Ἀπέριψε ἡ ἴδια μιὰ μηδαμινότητα. Τὸ πρόβλημα ὁμως τῆς νευρώσεώς της — καὶ ἡ νευρῶσις εἶναι μιὰ ἀρρώστεια ποὺ μεγαλώνει ἀλλὰ δὲν μικραίνει μὲ τὰ χρόνια, — τὴν ἔσπρωξε στὴν τροχιά τῆς πραγματικῆς της ἀντιθέσεως, ὅπου θὰ ἀπετύγχανε ὅπως δὴποτε.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ αὐτά, πού
θά μπορούσαν νά εἶναι ἄπειρα περισσότε-
ρα, φαίνεται καθαρά πῶς οἱ **συνειδητοί**
καί οἱ **ἀσυνειδητοί** σκοποί ἐνός νευρωτι-
κοῦ προσώπου δέν εἶναι καθόλου ὅμοιοι.
Οἱ **εἰδικές** σφραγίδες τῶν δύο προσώπων
πού ἀναφέραμε καί, πού ἀποτυπώνονταν
ἀσυνείδητα πάνω στό σύζυγό τους, ἦταν
ἄρκετά διαφορετικές. Ἀλλά σέ **γενικές**
γραμμές ὁ κοινός τους παρονομαστής ἦ-
ταν ὁ ἴδιος: ἀναζητοῦσαν ἀσυνείδητα εἰ-
δικές καταστάσεις, ἀνάλογες μέ τίς στρα-
βές καί σφαλερές ἀντιλήψεις γιά τήν πρᾶ-
γματικότητα, πού σχημάτισαν στά παιδι-
κά τους χρόνια.

Τὰ συνειδητά ἀντίμετρα, ἐναντίον αὐ-
τῶν τῶν καταπιεσμένων φαντασιῶν, ἀπο-
δεικνύονται μάταια. Καὶ εἶναι μάταια, ἐ-
πειδὴ τὸ πρόσωπο, ποῦ ἔχει τις καταπιε-
σμένες αὐτὲς φαντασίες, δὲν γνωρίζει τις
ἐπικίνδυνες νευρωτικές του ἐπιθυμίες. Νο-
μίζει πὼς εἶναι τὸ ἄθωο θῦμα τοῦ ἄλλου
συζύγου καὶ κατηγορεῖ γι' αὐτὸ τὸ ψά-
σκο τὸ σύζυγο καὶ τὸ θεσμό τοῦ γάμου.

Ὁ γάμος εἶναι ἀναντικατάστατος καὶ ἀξίολογος θεσμός, ὑπὸ τὸν ὅρο νὰ χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο στὴν ἐπίδιωξη τῆς εὐτυχίας. Ἀλλὰ οἱ νευρωτικοὶ κάνουν κακὴ χρῆση τοῦ γάμου καὶ τὸν μεταχειρίζονται γιὰ νὰ ἐπαναλαμβάνουν, ἀσυνείδητα, τὶς παιδικές τους συγκρούσεις. Καὶ μὴν ἔχοντας συνείδηση γιὰ αὐτὴ τους τὴν κακὴ χρῆση, καταφεύγουν στὸ διαζύγιο, ἐπανελημμένα καὶ μετὰ συνεχή ἀπογοήτευση. Ἡ δυσκολία βρίσκεται **μέσα τους**. Κεῖνο ποὺ τοὺς χρειάζεται εἶναι νὰ ξεριζώσουν τὸν «ἐσωτερικὸ καρκινὸ» ποὺ λέγεται νευρώσις. Ἀπὸ τὸ διαζύγιο παίρνουν μονάχα τὴ δυνατότητα νὰ ἐπαναλάβουν τὰ «παλιὰ σφάλματα».

ΕΙΝΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ έκτός συζητήσεως τὰ σφάλματα στην έκλογή των συζύγων; Είναι. Κάθε άνθρωπος έχει μίαν ασύλληπτη ικανότητα να «διαβάζει» από ένστικτο μέσα στο άσυνείδητο του άλλου προσώπου. Σύμφωνα μ' αυτό, η έκλογή του συζύγου ή της συζύγου γίνεται έπειδή ο έκλεγόμενος ύπόσχεται άσυνείδητα να παράσχει όλα τὰ «νευρωτικά αγαθά» που χρειάζεται ο κάθε νευρωτικός. Δυστυχώς νευρωτικοί αναζητούν και βρίσκουν ο ένας τον άλλον, έπειδή συμβαίνει να ταιριάζουν οι νευρώσεις τους, δέν είναι άθωα θύματα στο συζυγικό νεκροταφείο. Είναι επίσης άρκετά σωστό, ότι συνειδητά ή κατάσταση είναι διαφορετική και έμεις οι ψυχίατροι δέν έχουμε κανένα λόγο να άμφιβάλλουμε για τις καλύτερες προθέσεις των ανθρώπων αυτών.

Οι άπλοϊκές προσδοκίες των νευρωτικών και τὰ πραγματικά τους φερσίματα στο γάμο είναι πραγματικά τραγικοκομικά. Υπάρχουν ανάριθμες περιπτώσεις όπου ο άνδρας ή η γυναίκα χώρισαν για να πάρουν το πρόσωπο που τους ίκανοποιεί και βρίσκουν ότι ο νέος ή η νέα σύζυγος δέν άσκει πιά γι' αυτούς την ίδια έλξη, που άσκούσε πριν από το γάμο. Δέν μπορεί κανείς να καταπολεμήσει τη νέωση αλλάζοντας σύζυγο.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ από το αν οι νευρωτικοί παραπονιούνται ότι είναι τὰ συζυγικά θύματα «πνευματικής σκληρότητας» ή αν περιγράφουν με λεπτομέρειες τη συμπεριφορά του συζύγου, που τους «φέρνει σε άπελπισία» ή αν αρχίζουν να βγάζουν λόγους ότι ο «γάμος είναι κλουβί», ανεξάρτητα από την ποιιλία των δικαιολογιών, — η νέωση που κρύβεται κάτω από όλα αυτά έπιμένει.

Κανείς βέβαια δέν ίσχυρίζεται πώς ο καθένας που χωρίζει είναι αυτόματα και νευρωτικός. Μακριά άπ' αυτό: Μερικοί άνθρωποι μπορούν να κάνουν ένα λάθος και να το διορθώσουν. Η διαφορά, άνάμεσα στον κανονικό και το νευρωτικό ύποψήφιο διαζυγίου, εύκολα μπορεί να βρεθεί: ο νευρωτικός επαναλαμβάνει έσωτερικά το παιδιαστικό νευρωτικό του πρότυπο και στο δεύτερο ή τρίτο γάμο.

ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΗ για να διορθωθεί η κατάσταση;

Πρώτον: Αφομοίωση ωφελίμων γνώσεων. Οι άνθρωποι πρέπει να γνωρίσουν τις ανακαλύψεις της σύγχρονης ψυχιατρικής, που άποδείχνει συμπερασματικά πώς μια έξωτερική σύγκρουση δέν μπορεί να μεταβληθεί με τη μεταβολή των έξωτερικών συνθηκών, όπως είναι ή άλλαγή συζύγων.

Δεύτερον: Πρέπει να έκλαίκευθί το σύνθημα, ότι οι άρρωστοι γάμοι ανή-

κουν στον ψυχίατρο και όχι στα δικαστήρια διαζυγίων. Η συνταγή είναι άπλη. Όταν σκέπτεσθε να χωρίσετε, προτού τρέξετε στον πλησιέστερο δικηγόρο, τρέξετε στον πλησιέστερο ψυχίατρο.

Τρίτον: Η σφαλερή και γελοία πρόληψη, ότι για να συμβουλευθί κανείς τον ψυχίατρο πρέπει να είναι «τρελλός», πρέπει να καταπολεμηθεί. Η νευρική σύγκρουση δέν είναι κάτι ντροπιασμένο και έξευτελιστικό.

Τέταρτον: Πρέπει να διαλυθί ή μαγική γοητεία του διαζυγίου. Κι έδω επίσης, ή συνταγή είναι άπλη: Μπορείτε να χωρίσετε τον άνδρα σας ή τη γυναίκα σας, μιά δέν μπορείτε να άποχωρισθίτε και τη νέωσή σας. Κατά έναν ειρωνικό τρόπο, μπορεί να πη κανείς, πώς το διαζυγίο σας είναι μιά ανανέωση της άδείας του γάμου σας με τη νέωσή σας.

ΟΤΑΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ο ψυχίατρος την άμετρη συζυγική δυστυχία, μένει κατάπληκτος μπροστά στον όγκο των πόνων, που μπορούν ν' άποφουχθούν. Βρίσκει πώς θα μπορούσαν οι άνθρωποι να βοηθηθούν, φθάνει να γνώριζαν για ποιά πράγμα έπρόκειτο. Το χοντρό και χωρίς άποτέλεσμα μέτρο του διαζυγίου, που θυμίζει τη μεσαιωνική χειρουργική: έκτομμύρια χέρια και πόδια έκοβαν τότε οι χειρουργοί, ενώ ή σημερινή χειρουργική θα μπορούσε να τὰ διατηρήσει.

Για το άσυνείδητο ίσχυει ή ειρωνική παρατήρηση του Μάρκ Τουαίν για τον καιρό: ο καθένας μιλάει γι' αυτόν αλλά κανείς δέν μπορεί να τον άλλάξει.

Η διαφορά είναι ότι είμαστε άνίκανοι μπροστά στον καιρό, αλλά είμαστε λιγότερο άνίκανοι να καταπολεμήσουμε την ψυχολογική άγνοια.

Ανθούσα: Η μητέρα του Χρυσοστόμου

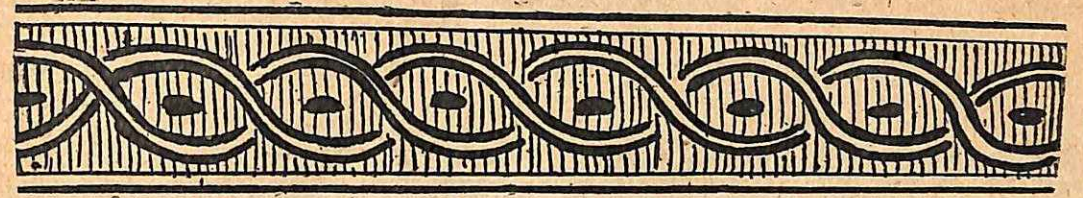
[Συνέχεια από τη σελίδα 3719]

τους και τη δύναμη της ψυχής τους, σε άσκοπα και φιλόδοξα έργα, σε πράξεις διαφθοράς και άκολασίας. Γι' αυτό δέ μπορούσε να συγχωρήσει τις φιλάρεσκες γυναίκες της Αύλης και την τόσο φιλόδοξη κι' άσωτη Εύδοξία.

Γιατί, πώς να ξεχάσει τί δύναμη έχει και τί ρόλο παίζει για τη ζωή του ανθρώπου, ή τρυφερότητα, ή στοργή κι' ή βαθειά ήθική μιας γυναίκειας ψυχής;

Πώς να μην έχει ψηλά τοποθετήσει τη μάνα και τη γυναίκα, ο γυιός της Ανθούσας;

Σ. Π.

Για να γνωρίσετε την Ελλάδα

ΡΟΔΟΣ: Η ξακουσμένη Νύφη του Ήλιου

(Μιά ματιά σ' έναν επίγειο Παράδεισο)

Του κ. ΑΝΑΣΤ. ΓΙΑΡΕΝΑΚΗ

[Με την ευκαιρία της άφιξης του έκλεκτου ιεροκύρηκος και Διευθυντού της «Οίκογ. Ζωής» κ. Α. Ζαχαρή, που ή πόλις μας αυτές τις ήμέρες περιέβαλε με μιά μεγάλη έκτίμηση κι' άγάπη, γράφουμε αυτή την καμπάνια, για να παρουσιάσουμε μιά μικρή σκιαγραπία της άγαπημένης μας Ρόδου, συστάσει του κ. Δημάρχου μας].

Η Ρόδος είναι μόρφια που λάμπει, είναι μαγεία που μεθά, είναι όνειρο που το βλέπεις ξυπνητός. Ο ήλιος τη ζήλεψε και τη ζήτησε άπ' τους Θεούς. Έτσι λέει ή μυθολογία.

Ξωτικές είναι κι' ασύλληπτες οι είκόνες της γοητείας του άγαπημένου μας νησιού. Μενεξεδένια, γλυκεία και διάφανη άτμόσφαιρα θα βρης, ρυάκια άστέρευτα με γάργαρα κι' δλόδροσα νερά θα συναντήσης, σε δάση βαθύσκια, με πεύκα, κυπαρίσια, θυμάρια και συμυτιές θα περπατήσεις και σε βουνάκια και πλαγιές λουλουδισμένες θ' άνεβης. Θ' άκούσης σήμαντρα ν' άχολογούν ψηλά σε μοναστήρια, και μέσα σε λαγκάδια θαλλερά, άπ' τους ήχους των κουδουνιών του κοπαδιού και της βόσκισσας τὰ δίστιχα θα μεθυστής... Δέν είναι ή Ρόδος κομμάτι γής άπ' τὰ συνηθισμένα. Η Ρόδος είναι προνομιούχος άπόφασή της Δημιουργίας. Κλείνεται μέσα σ' ένα φόντο καταπράσινο, που γύρω του μουρμουρίζει και λικνίζεται χαδιάρικα το κύμα στ' άκρογιαλί. Αρώματα, όξυγόνο, ίωδιο και άυρες δροσερές εισπνέει κανείς περπατώντας άνάμεσα στους συναρπαστικούς ροδώνες και τὰ πάρ-

κα της ξακουστής πατρίδας του Διαγόρα. Κτίρια, ρυμοτομήσεις, κέντρα πεντακάθαρα άντικρύζεις και σάν ύπνοβάτης διαβαίνεις τους γιαλιστερούς, άσφαλιστρωμένους δρόμους της. Κάστρα μυθικά, πανάρχαια, και πάνω τους το μεσαιωνικό χνάρι με σήματα των Ιπποτών. Κάπου εκεί και μερικά τζαμιά, χωρίς τη φωνή του Μουεζίνη και πάνω άπ' όλα, ή φωτεινή σελίδα της πραγματικής ιστορίας της, το άρχαίο Στάδιο του Διαγόρα, με τις υπέροχες Στήλες, όμοιες μ' εκείνες του Όλυμπίου Διός στην Αθήνα, για σημάδι άθάνατο του άφθαρτου Έλληνικού πνεύματος και του πολιτισμού της.

Πεντάμορφη, ή πανώρη καί ρήγιον Ρόδος, γεμάτη γαλάζιον σύρανο πλημμυρισμένη άπό άπλετο Φως, κατευθείαν στελμένο άπ' το άγαπημένο Ήλιο, που τούστησε Κολοσσιαϊόν Βωμό, άλλοτε, διάβηκε με υπέροχο ψυχικό μεγαλείο, άνάμεσα στα συντρίμια που της δημιούργησε ή σκληρή Μοίρα, στέλνοντάς της, τον ένα άπάνω στον άλλο, τους κατακτητές, που άνάληπτα την πάτησαν κατάστηθα και την πίεςαν στο κέντρο του συναίσθηματισμού της. Θρησκεία, έθνισμός, έλευθερία άτομου, δοκίμασαν το στραγγάλισμα, κάτω άπ' το βαρύ πέλμα, τόσο του άπολιτιστού Ασιάτη, όσο και του δήθεν πολιτισμένου Εύρωπαίου Δυνάστη. Υστε-

ρόβουλες χειρονομίες, γεμάτες ένα άλλοπρόσαλλο και υποπτο πρόγραμμα, χαραγμένο άπάνω σε έπεκτατικά σχέδια, πλαισιώναν την παράμνη του τελευταίου τούτου στον τόπο, που υπό το πρόσχημα του Έλευθερωτού κατέλαβε. Τό ίδιο βιολί και τό ίδιο τραγούδι που ξέρουν απ' έξω, όλοι όσοι πάτησαν ξένους τόπους...

Και τί να πρωτοσκεφθώ ο νους του ανθρώπου, και τί να ξεχωρίση κανείς μέσα στ' αναριθμητά χαρακτηριστικά έπεισόδια, έξήμισυ αιώνων βαρειάς σκλαβιάς, που αντιμετώπιστη με τό πιο μεγάλο κι' αλύγιστο πείσμα, με τον πιο αγέρωχον άνδρισμό, έκ μέρους ενός λαού, σαν τον λαό της Ρόδου, που να γεμάτος έθνικήν αξιοπρέπεια και ψυχικήν άνωτερότητα. Άλλοτε ο λαός αυτός στάθηκε πρωτοπόρος στον Έλληνικό πολιτισμό και στα παλιά τά χρόνια, τό Ναυτικό των Ροδίων με τους περίφημους Ίσαμε σήμερα ναυτικούς κώδικες, έπεκράτησε σ' όλη την Μεσόγειο και πέρα ακόμα, ως τις Βαλσαρίδες. Στην Ίταλία έκτισαν τη Γέλα, τη Νεάπολη και τη Σύβαρη και στην Ίσπανία τη Ρόδη. «Ήμεϊς δέκα Ρόδιοι, δέκα νήες» έλεγαν με περηφάνεια. Στην έκπολιτιστική έκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου, όταν τούτος έκηρύχθη απ' τη Σύνοδο της Κορίνθου στα 335 π.Χ. Αρχιστράτηγος όλης της Ελλάδος, ή Ρόδος έλαβε μέρος με δέκα τριήρεις, και συνετέλεσε στην άλωση της Τύρου, που τόσο πολύ υπελόγιζε ο μεγάλος εκείνος Δορυκτήτορας της αρχαιότητας. Στα 305 π.Χ. οι Ρόδιοι νίκησαν τό Δημήτριο τον Πολιορκητή, που με δύναμη 200 πολεμικών πλοίων, άλλων τόσων περίπου φορτηγών και 40 χιλιάδες στρατού, είχε πολιορκήσει τη Ρόδο. Ή Ρόδος, σαν γεννήτρα πολλών μεγάλων άνδρων της αρχαιότητας, όπως είναι ο Κλεόβουλος, ο Παναίτιος, ο Ποσειδώνιος, ο Απολλώνιος, ο Πρωτογένης κ.τ.λ. όχι μόνο διέπρεψε στις Καλές Τέχνες και στις Έπιστήμες,

αλλά και στάθηκε στο κατακόρυφο του μεγάλου και θαυμαστού πολιτισμού της Μητέρας Ελλάδος. Ήταν δέ και την παλιά έποχή ως πόλις, ωραιότατη, καθώς μαρτυρεί ο πολύς Λουκιανός: «Έστι γάρ όντως ή πόλις Ήλίου, πρέπον έχουσα τῷ Θεῷ τό κάλλος». Τούτο φαίνεται πως δέν μπορεί να μετατρέψη και να αλλοιώση ο χρόνος, στην αγαπημένη μου Πατρίδα, γιατί ή Ρόδος γεννήθηκε και παραμένει με τό προνόμιο της σύγκριτης όμορφιάς. Κατά τά άλλα, ούτε απ' την φαντασία του ανθρώπου να περνά μια σύγκριση του σημερινού οικονομικού κύρουλιού, με την παλιά ίσχυρή και ευημερούσα Νύφη του Ήλίου. Είναι πραγματικά σε πολύ μεγάλη οικονομική έξαθλίωση σήμερα ή Ρόδος. Περιωρισμένο και φτωχό έμπόριο, έλαχίστη και άσυστηματοποίητη ή αγροτική παραγωγή και μια μέτρια βιομηχανία, άνάμεσα σε εργοστάσια Ξυλουργικής, Κεραμουργίας, Σαπωνοποιίας, Καπνοβιομηχανίας, Αρωματοποιίας, Παγοποιίας, Ζυμαρικών και ένα Μεταξουργικό Υφαντήριο και ένα Κονσερβοποιίας Φρούτων και Λαχανικών υπό κατασκευήν. Αυτή είναι όλη ή κίνηση στη σημερινή Ρόδο, με όλικό πληθυσμό 60 χιλιάδες κατοίκους, από τις όποιες είκοσι πέντε, ζουν στην πόλη, άλλοι υπάλληλοι, άλλοι έμποροι και βιομήχανοι, και άλλοι ναυτικοί. Είναι ακόμα μερικοί — έτούτοι λέγονται πρόσφυγες — που τά περιμένουν. Όλα απ' τό Κράτος... Ναί: απ' αυτό τό χιλιοταλαιπωρημένο Κράτος, που χρόνια τώρα χαροπαλεύει και προσπαθεί να ζήσει, και που πέφτει από περιπέτεια σε περιπέτεια, γιατί τέτοια είναι ή Μοίρα του... Είπαμε πως ή κατάντια που δημιούργησε στη Ρόδο, πρώτα ή μακρόχρονη και ίδίως ή τελευταία κατοχή, ύστερα ο πόλεμος και ή μεταβατική περίοδος, είναι άποκαρδιωτική. Δέν ξέρω κατά πόσο θά μπορέση τό φτωχό μας Κράτος, να έπουλώση

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΕΘΝΟΣ

[Συνέχεια από τη σελίδα 3711]

σεως και όσον περισσότερο εύρίσκεται εις άμεσον προς αυτήν έπαφήν, τόσον άπλούστερος, άγνότερος και ήθικώτερος γίνεται. Ή φύσις διά του άπειροποικίλου κάλλους της είναι μεγάλη διδάσκαλος, προκαλούσα εις την ψυχήν του φυσιολογικού ανθρώπου πάσης ηλικίας, ευγενή και ύψηλά συναισθήματα, ψυχικήν έξαρσιν και πνευματικήν άνάτασιν, είναι τό διαρκές άνοικτόν και ζωντανόν βιβλίον σωτηρίας προσευχής προς τον Δημιουργόν και Κυβερνήτην του Παντός, είναι ή ούράνιος κλίμαξ, δι' ής τό πλάσμα άνέρχεται προς τον Πλάστην. Έντεϋθεν νέοι και νέα και παιδιά καλλιεργούντα την σωματικήν άγωγήν έντός τε και έκτός του σχολείου, εις διάφορα σπόρ, διακρίνονται διά την σεμνότητά των, τον άδρόν και άγρόν χαρακτήρα των, τό άπλόον, ειλικρινές και κόσμιον ήθος των και την άπονήρευτον, άδολον και ευτολμόν αντιμετώπισιν της ζωής και μετά περιφρονήσεως και άηδίας έχουσι προς άλλας νεανικές επιδόσεις, συναναστροφάς, θεάματα και συγκεντρώσεις, δι' ών έκμαλθακύνεται ο χαρακτήρ και διαφθείρεται τό ήθος. Από της πλευράς ταύτης, ο Προσκοπισμός, όπου καλώς εφαρμόζεται, προσφέρει ύψιστην υπηρεσίαν ου μόνον εις την σωματικήν, αλλά και εις την ήθικήν υγιεινήν των νέων γενεών. Έτι δέ ή διά των έκδρομών έπίσκεψις και γνώσις

αυτή τη βαθεία πληγή του παιδιού, που με στοργή, πραγματικά, ξανακαλίζει, μα αυτό, δέν είναι υπόθεση που τελειώνει σαν θαύμα. Ίσως χρειαστή να περάσουν μερικά χρόνια, για την όπωσδήποτε ανασυγκρότηση του τόπου μας. Έχουμε πάντως την επιποίηση πως αν μας δοθή ή ευχέρεια, και ή κατάλληλη μεταχείριση, γρήγορα θά μπορέσουμε να όρθοποήσουμε, γιατί τό ενδιαφέρον από παντού είναι ειλικρινές και στοργικό. Ο Γενικός Διοικητής μας κ. Νικόλαος Μαυρίης, γέννημα κι' αυτός της ήρωϊκής Δωδεκανήσου, αισθάνεται και πονεί πραγματικά τον τόπο του, και στρέφει, με την μεγαλύτερη αισιοδοξία, την ψύχραιμη και θετική σκέψη του προς ένα καλό μέλλον των Νησιών, που του έμπιστεύθηκε ή Πα-

ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ή άσυνήθιστη αυτή λέξη σημαίνει τη σπουδή κάθε πράγματος που συνδέεται με τά μουσεία. Ή Ούνεστιό (Έπιτροπή του ΟΗΕ) έξέδωσε ένα τριμηνιαίο περιοδικό στα άγγλικά και στα γαλλικά που ασχολείται με κάθε είδους μουσείο, από τά ίχθυοτροφεία έως τους ζωολογικούς κήπους που υπάρχουν σε όλα τά μέρη του κόσμου και φέρει τον τίτλο Museum - Musées. Τό πρώτο τεύχος συνέπεσε με την πρώτη Συνδιάσκεψη στο Παρίσι του Διεθνούς Συμβουλίου των Μουσείων.

του Πατρίου έδάφους, έν συνδυασμό προς τάς σωματικές ασκήσεις, ένθεν μέν συνειδητοποιεί την αγάπη προς την Πατρίδα Χώραν και συνδέει στενότερον προς αυτήν, έτέρωθεν δέ, προπαιθαρχεί και προδιαπλάσσει τους αύριανούς στρατιώτας, προαποπιστάς της άκεραιότητός της, της τιμής της και της έλευθερίας της.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου

τρίδα να κυβερνήση. Κοντά του στέκει, ένας ακούραστος και διαπρεπής Ίεράρχης, ο Μητροπολίτης κ. Τιμόθεος Ευαγγελνίδης, πραγματικός Έλληνας — Χριστιανός, με πολύ ενδιαφέρον κι' αυτός για τον τόπο και ο άξιος Πρωτοσύγκελος κ. Απόστολος, γεμάτοι από φλόγα πίστewς και ένεργητικότητας.

Είναι ακόμα για μας τους Δωδεκανήσιους, μια πίστις βαθεία και άλυωτη, τό πεπρωμένο της Φυλής και σ' αυτό, όπως πάντοτε, με έλπίδα στρέφουμε τη σκέψη και την ψυχή μας. Πιστεύουμε πως ή Ελλάδα, θά νικήση στην τελική μάχη, και μαζί της και ή ήλιόλουστη και μυριοθέλητη Ρόδος θά ξαναδη ήμέρες δόξας, ήμέρες λαμπρές, σαν εκείνες που γνώρισε άλλοτε.

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΓΙΑΡΕΝΑΚΗΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΝΕΕΣ

Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Της Dr Marguerite Csaba, του Πανεπιστημίου της Βουδαπέστης

ΕΙΝΑΙ πρωτοχρονιά. Η κόρη μιάς γνωστής μου, που κάθεται άρκετο διάστημα στο ισόγειο του σπιτιού μου, ανέβηκε γα μου εύχηθή τα χρόνια πολλά. Πήγε μαζί με τον άνδρα της να περάσουν την ημέρα στο σπίτι της μητέρας του, που κάθεται ακόμη στη γειτονιά. Πέρασαν είκοσι πέντε χρόνια από τότε που με καλέσανε στα βαφτίσια της και τώρα έχω μπροστά μου μια χαριτωμένη νέα γυναίκα, ράφτρα, έξυπνη και θαρραλέα, που μου μιλάει με λαμπερά μάτια για το καινούργιο της σπίτι.

— Είπ' αλήθεια, πώς μās λείπουν ακόμα πολλά, μα ο Θεός θα μās βοηθήσει. Με τον καιρό θα έχουμε ό,τι μās χρειάζεται. Είμαστε νέοι...

— Πώς περάσατε τα Χριστούγεννα;

— Πήγαμε τη νύχτα μαζί στην εκκλησία. Ο Ρενέ έβαλλε στο ψαλτήρι. Ξεχώριζα τη φωνή του. Κοινωνήσαμε μαζί... Μα το μεσημέρι είχαμε γλέντι. Γιορτάσαμε τα ογδόντα χρόνια της γαμιάς του Ρενέ, που την πήραν έδω και ένα χρόνο οι γονείς του στο σπίτι τους. Ήρθαν όλοι, παιδιά κι' εγγόνια. Ο θείος Γιάννης μās έβγαλε και φωτογραφίες, που όλοι θα τις φυλάξουμε για ανάμνηση...

Η Ίωάννα ακτινοβολεί από ευτυχία. Βάζει το χέρι στην τσάντα της, ψαχουλεύει, διστάζει λιγάκι και έπειτά μου δείχνει την τελευταία φωτογραφία και κοκκινίζει σαν παπαρούνα. Η εικόνα δείχνει ένα μικρό έλατο, ένα φωτισμένο χριστουγεννιάτικο δέντρο πάνω στο τραπέζι, που σκιάζει έναν ωραίο Ίησοφ βρέφος. Ξεχωρίζουν, άοριστα στα κλαδιά του δένδρου και πάνω στο τραπέζι, τα απλά δώρα και τα γλυκά που προορίζονται για τα παιδιά της γαμιάς. Μα κάτι τραβάει με μιάς την προσοχή μου. Μπροστά στο Χριστούλη, υπάρχει μια πάνα με μωρουδιακά, στερεωμένα με κορδελάκια. Κοιτάζω τη νέα και τη ρωτώ με τα μάτια μου:

— Ναί, μου εξηγεί, το δέντρο δεν το στολίσανε μόνο για τ' ανιψάκια μου. Το στολίσανε και για το μικρούλικο που δεν μπορεί βέβαια ακόμα να φανή, αλλά βρίσκεται κιάλας, μαζί μας... Θελήσαμε να το χαρίσουμε τα μωρουδιακά, που θα το βάλουμε, όταν θα το πάμε στην εκκλησία να το βαφτίσουμε. Γι' αυτό τα βάλαμε κοντά στο Χριστούλη. Ο Ρενέ κι' εγώ πυρακαλούσαμε πολύ να μās έρθει... Στα ερχόμενα Χριστούμενα, αν θέλη ο Θεός, θα είναι έξη μηνών. Θα γελάει καθώς θα βλέπει τα αναμμένα κεριά και θ' απλώνει τα χεράκια του να τα πιάνει...

Μιλάει, όλο μιλάει η Ίωάννα με ευτυχισμένο ένθουσιασμό για το αγγελούδι που προσμένει. Δεν ξέρει αν θα είναι αγόρι ή κορίτσι... μα αυτό δεν έχει σημασία... θα είναι πάντα μια ψυχούλα όπου θέλει να κατοικήσει ο Θεός, μια πολύτιμη ψυχή, που οι δύο τους θα την καθοδηγήσουν με αγάπη και σεβασμό προς τον Κύριο, που τους την εμπιστεύεται. Για να το αναθρέψει μάλιστα καλά, δέ θα ξαναπάει πια στο άτελιέ, αφού θα γεννηθή το μωρό. Το έχουν αποφασίσει.

Κοίταξα με μεγάλη εκτίμηση την ευτυχισμένη αυτή μητέρα, που την εύλογησε ο Θεός. Όσο υπάρχουν γυναίκες που αισθάνονται και σκέπτονται με αυτόν τον τρόπο, δεν έχουν όλα χαθεί...

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΙΚΡΟΥΣ ΜΑΣ ΦΙΛΟΥΣ

Η ΜΠΑΛΑ

Η κυρά Δημητρούλα έπλεκε ήσυχα, ήσυχα κι' έπλεκε μια καινούργια μπερτα. Στο πλάι της σιγύβραζε στη σόμπα το φαγητό. Ξαφνικά, μια μπάλα χτύπησε στο τζάμι, το έσπασε με δυνατό θόρυβο, έπεσε πάνω στην κατασρόλα και την αναποδογύρισε. Το φαί χύθηκε κάτω και ήγάτα, που ζεσταινόταν κοντά στη φωτιά, το έβαλε στα πόδια νιαουρίζοντας.

Η κυρά Δημητρούλα άνοιξε φουρκισμένη το παράθυρο, για να δει ποιος έκανε τη ζημιά. Στη γωνιά του δρόμου κάτι κοριτσάκια έφευγαν σαν λαγοί, ενώ μπροστά στο παράθυρο στεκόταν ένα κοριτσάκι, ως δώδεκα χρονώ, και κοίταζε αποσβολωμένο το τζάμι.

— Έσύ μου έσπασες το τζάμι; ρώτησε η κυρά Δημητρούλα.

— Μάλιστα, αλλά δεν το ήθελα, αποκρίθηκε σιγά και κατεβάζοντας το κεφάλι το κοριτσάκι.

Η κυρά Δημητρούλα πρόσεξε πως η μικρούλα ήταν φτωχοντυμένη αλλά καθαρή, αδυνατούλα και χλωμή.

— Πέρασε μέσα να δής τα κατορθώματά σου, φώναξε.

Η μικρούλα κοκκίνισε και μπήκε στην καμαρούλα της κυρά Δημητρούλας, δειλά.

— Πώς σε λένε;

— Κατινούλα.

— Λοιπόν, Κατινούλα τα βλέπεις; Με το σπασμένο τζάμι το κρύο δε χωρατεύει. Πάει τό φαί μου που χύθηκε, λεκκιάσανε και τα σανίδια μου. Ποιος θα μου πληρώσει [τώρα όλες αυτές τις ζημιές;

Η Κατινούλα τότε σήκωσε το κεφάλι και με μια λάμψη στα μεγά-

λα της μάτια, είπε άπροσδόκητα: — Πιστεύω να μπορέσω να σάς τα ξεπληρώσω, κυρία, αλλά λίγα λίγα, γιατί είμαστε φτωχοί. Πουλάω λουλούδια.

— Καλά, καλά, είπε η κυρά Δημητρούλα. Αφού είναι έτσι, δέχομαι να μου φέρνης κάθε βδομάδα, ένα μέρος από το χρέος σου. Σου φαίνονται πολλές είκοσι χιλιάδες δραχμές, σημερινές;

— Θα σάς τις ξεφλήσω! είπε με πεποίθηση η Κατινούλα.

— Καλά, θα το δούμε. Πιστεύω πως είσαι καλό κορίτσι, όπως φαίνεσαι.

Η Κατινούλα χαιρέτησε κι' έφυγε. Πήγε στο σπίτι της και είπε τί της συνέβη.

— Λυπάμαι πολύ, μα δεν το έκανα έξεπλήρωδες.

— Το καταλαβαίνουμε, Κατινούλα, είπε ο πατέρας της. Αλλά πρέπει να έξεφλήσεις το χρέος σου κι' έχουμε τόσες στενοχώριες.

Εκείνη τη βδομάδα έβρεχε και η Κατινούλα δυσκολεύτηκε πολύ να πουλήσει τα λουλούδια της. Οι διαβάτες τραβούσανε το δρόμο τους βιαστικοί. Ωστόσο, οίκονόμησε δυο χιλιάδες δραχμές και τις πήγε στην κυρά Δημητρούλα.

Οι φιληνάδες της την είπανε κουτή.

— Έπρεπε να φύγης, όπως τρέξαμε κι' εμείς, να μη σε δει, της φωνάζανε.

— Όχι, δεν ήτανε σωστό. Όταν κάνη κανείς ένα λάθος πρέπει να το παραδέχεται.

Η κυρά Δημητρούλα της είπε πως είναι ευχαριστημένη με τις 2000 δραχ. και τη φίλεψε τηγανίτες με μέλι. Σε τέσσερες εβδομάδες όμως μέσα, η Κατινούλα έβαλε τα δυνατά της και πήγε στην κυρά Δημητρούλα και την τελευταία δόση από το χρέος της.

— Σας χρωστάω τίποτ' άλλο; ρώ-

ώραίο, ούραυνι πουλόβερ). "Α! ώραίο είναι. Πηγαίνει τρέλλα με το γκρίζο μου ταγιέρ. Σ' εύχαριστώ! Και του χρόνου.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΟΙ ΊΔΙΟΙ, ΝΙΝΟΥΛΑ

Νινούλα (μπαίνοντας ξαναμμένη και μ' ένα δεματάκι στο χέρι). Καλησπέρα σας! Χρόνια πολλά! (άγκαλιάζει τον πατέρα και τη μητέρα της). Τι ώραίο πουλόβερ μανούλα. Είναι δώρο του μπαμπά;

Ρένα. Ναι, χρυσό μου.

Νιν. "Αχ! Τι καλός πού είσαι, μπαμπά! Κρίμα που δεν ήρθατε κι' εσείς μαζί μας. Η θεία Ούρανία και ο θείος Κλεόβουλος με κρατούσαν από το χέρι, για να μη χαθώ. Πω, πω! Τι κόσμος ήταν εκείνος. Και τί παιχνίδια! Και κάτι κουκλές! Είδα μία, τόσο μεγάλη, στο κουτί, με άσπρα πέπλα και ξανθά μαλλιά. Σωστό μωράκι. Σάν έφερνε έκλεινε και τα ματάκια της, Μά ή θεία Ούρανία μου πήρε ένα σαλονάκι. Νά σās το δείξω! ("Α-

νοίγει το πακέτο). Κοιτάχτε, τί ώραίο πού είναι! "Αν είχα και την κούκλα...

Δημ. "Ε, πού ξέρεις μπορεί νά σ'ορ τη στείλη ο "Αη Βασίλης.

Ρένα (έκπληκτη). "Ωστε κούκλα θέλεις πάλι, Νινούλα;

Νιν. "Αχ! Μά έπρεπε νά τη βλέπατε, μαμά!

Δημ. (φέρνοντας την κούκλα με το κουτί από το τραπέζι). "Ελα, πάρε την την κούκλα σου, Νινούλα!

Νιν. (άγκαλιάζοντας την κούκλα με το ένα χέρι και με το άλλο τον πατέρα της από το λαιμό). "Ω! Μά είναι ίδια! Μαμά, είναι δλόδία μ' αυτή πού ήθελα. Τι καλός πού είναι ο "Αη Βασίλης. Νά σέ φιλήσω, πατερούλη μου!

Ρένα. Και τη μαμά;

Νιν. (ρίχνεται στην άγκαλιά της Ρένας). Βέβαια και τη μαμά πού θα πλέξη γαντάκια για τα χεράκια της κούκλας μου να μην κρυώνει, έ;

Ρένα. Ναι, κορούλα μου. Θα τα πλέξω.

Α υ λ α ι α

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΒΙΒΑΙΩΝ

ΓΙΩΡΓΟΥ Ι. ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΥ: «**Δεκατέσσερα Ποιήματα**», Σχέδια Ν.Ι. Κούνδουρου

Η Ποίηση είναι άπέραντη κι' ατέλειωτη. Όμως, στο δρόμο της, πορεύεται με το σκοπό να γίνη άρμονία ψυχής κι' έξωτερικού ύφους. Κι' αυτός ακόμα ο Έλεύθερος Στίχος, πού σήμερα αγωνίζεται να συγκρατηθή ανάμεσα στα καινούργια αισθητικά ρεύματα και σε κάποια αναγκαία ε-πιστροφής στη μορφή της ρίμας, έχει τον ίδιο μουσικό νόμο πού οφείλει να τον σεβαστή.

Τα «Δεκατέσσερα Ποιήματα» του κ. Γιώργου Ι. Κούνδουρου δεν πείθουν ότι το αυτός ο νόμος προπορεύτηκε από την προσπάθεια να δοθη διέξοδος στα πρώτα φιλοσοφικά κι' αισθηματικά προβλήματα πού απασχολούν το νέο ποιητή. Οι τομές του στοχασμού, της άγωνίας της καρδιάς, των ένυπνιάσεων και της γενικότερης λυτρωτικής απόπειρας, πού χαράζουν τη συλλογή, δεν άφωμοιώθηκαν ακόμα με την απαραίτητη πληρότητα από την Τέχνη, ώστε να σωθούν από τη βιασύνη και την άτη-μελησία της πρώτης γραφής, μολονότι έ-δω κι' έκει ή έξαρση της ώρας είναι καταφάνηρη.

Στα «Δεκατέσσερα Ποιήματα» υπάρχει μιá έφεση και επανάσταση για την εξιδανίκευση των πραγμάτων. Υπάρχουν επί-

σης και ώρισμένοι ζώτικοι στίχοι, πού έχουν κάποια δυναμική τρυφερότητα ή πού επιχειρούν να συλλάβουν πλατύτερα νοήματα, παλεύοντας ανάμεσα στην υποκριτική κοσμικότητα και στην Άριστοτελική κάθαρση. "Ωστόσο υπάρχουν και κάποιες επαναλήψεις και και αντιποιητικές εκφράσεις, πού μπορεί να πρωτοτυπούν ή να εξαφνιάζουν, μά όπωσδήποτε δεν υποβοηθούν την καθολικότερη γραμμή των στίχων, σε έσωτερική και έξωτερική όμορφιά.

ΒΑΣΙΛΗ ΜΟΣΚΟΒΗ: «**Συνθέσεις**», ποιήματα (Εικόνες Κώστα Μαλάμου).

Διατηρώ ακόμα στο νού μου το «βαθύ ανθρώπινο αίσθημα καλωσύνης και συμπόνιας» πού μου άφησαν τα διηγήματα του κ. Βασίλη Μοσκόβη, «Μικροί και Μεγάλοι», όταν τα έκρινα το Δεκέμβριο 1947 στο περιοδικό μου «Βωμός». Η ποιητική του συλλογή «Συνθέσεις», χωρίς να έχη την αντικειμενικότητα της πεζογραφίας του, διαποτίζεται από το ίδιο, καθώς είπα παραπάνω, αίσθημα, για τον ίδιο πιά τον ποιητή και για την καθημερινή προσωπική του διαδρομή από τα προβλήματα και τον κόσμο του. Οι «Συνθέσεις» δεν έχουν λοιπόν πλα-

[Συνέχεια στη σελ. 3738]

Η ΓΩΝΙΑ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

ΤΟ ΚΑΛΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

"Αν νομίζης, αγαπητή μου άναγνώστρια, πώς με τα λόγια, τις πολλές συμβουλές και τις γουθεσίες θ' αποκτήσης καλά παιδιά, κάνεις μεγάλο λάθος. Η καλή συμβουλή χρειάζεται βέβαια. Άλλά πρέπει νά δίνεται στην ώρα της και νά είναι πάντα άπλη και περιορισμένη σε έκταση. Τα παιδιά δεν χρειάζονται τόσο πολν τις συμβουλές μας. Πολν περισσότερο άπ' αυτές χρειάζονται το καλό μας παράδειγμα.

Άκούω συχνά, π. χ., μιá μητέρα πού μαλώνει τα παιδιά της νά μη λέν άσχημα λόγια και τὰ ξυλίζει. Μά όταν ή ίδια θυμώση, της ξεφεύγουν μερικές βρισιές, πού δεν ταιριάζουν σε στόμα μητέρας. Είναι λοιπόν παράξενο, πού τὰ παιδιά της λένε άσχημα λόγια; Και μιá και μιλουμε γι' αυτό, έχετε ύπ' όψη σας πώς το κάθ ε παιδί έχει την τάση νά άρπάξη μιá κουβέντα πού άκούει τυχαία και νά την επαναλαμβάνη, άσχετα με το ότι δεν ξέρει τί σημαίνει ή κουβέντα αυτή; "Αν το άκούσετε λοιπόν, έτσι άναπάντεχα, νά λήη μιá κουβέντα άπρεπη, μήτε νά θυμώσετε, μήτε νά το μαλώσετε, μήτε νά δείξετε πώς σās πείραξε. Άδιαφορήσετε, σά νά μην την άκούσατε ποτέ και αντικαταστήσετέ τη με μιάν άλλη ώραία και καλή λέξη. Λέει π. χ. το παιδί σας: «κακόπαιδο». Έσείς πέστε του: «Μή λές κακόπαιδο, λέγε «καλόπαιδο». Άλλά αυτό νά το πητε φυσικά, άπλά, σά νά μην πρόκειται για κάτι σημαντικό. Το παιδί σας δέ θά ξαναπή την άσχημη κουβέντα, όταν δεν την άκούη μέσα στο σπίτι του. Γιατί το παιδί, επαναλαμβάνει και λείι μονάχα τὰ άσχημα λόγια, πού άκούει μέσα στο σπίτι του και στην αύλή του και όχι έξω από το σπίτι του.

Και λέγοντας μέσα στο σπίτι, δεν εννοούμε μονάχα τους γονείς, αλλά και όλους τους δικούς, πού έρχονται και συναναστρέφονται το παιδί. Όταν ένας συγγενής, για νά γελάση με την άφέλεια του παιδιού, έρχεται και άρχίζει νά του λήη άσχημα λόγια, μην τον άφήνετε. Είναι προτιμώτερο νά ψυχρανθήτε με το συγγενή σας, παρά νά αφήσετε το παιδί σας ν' αποκτήση μιá κακή συνήθεια, πού το κάνει, όχι μονάχα νά φέρεται άπρεπα, αλλά και νά διαφθείρεται σιγά σιγά, χωρίς νά το καταλαβαίνει και το ίδιο και έσείς.

Το ζωντανό παράδειγμα άσκει μιá τέτοιαν επίδραση πάνω στο παιδί, πού είναι άδύνατο νά τη φαντασθήτε. Παρουσιάζει στο παιδί ένα πρότυπο άξιο για μίμηση. Όταν π. χ. μέσα στο σπίτι παίξετε οί μεγάλοι χαρτιά, το παιδί θά ενδιαφερθή, θά παρακολουθήση το παιχνίδι, θά μάθη. Και ποιος μπορεί νά σās έγγυηθή, ότι δεν θ' αποκτήση τόσο πάθος γι' αυτά, πού μεγαλώνοντας δεν θά γίνη χαροτοπαίκτης, ή ότι δεν θά παίξη με μανία στον ιππόδρομο, στη ρουλέττα, στο χρηματιστήριο; Ποιος σās λείι, πώς δέ θά γίνη ένας χροακόπος, ένας δυστυχημένος άνθρωπος, πού θά σκορπίση μέσα σε μιá νύκτα, όσα άπόκτησε ύστερα από χρόνων κόπους;

Όταν οί γονείς μαλώνουν, είναι παράξενο πού μαλώνει και το παιδί; Όταν φέρονται άσχημα είναι παράξενο, πού θά φέρεται όμοια και κείνο;

Όταν όμως, μέσα στο σπίτι βασιλεύει ή τάξη, ή άγάπη, ή άρμονία, τί πού φυσικό για το παιδί νά γίνη κι αυτό τακτικό και ή καρδιά του νά λαχταρά το καλό και το ώραίο, γεμάτη άγάπη για τους άλλους ανθρώπους;

Η ΜΗΤΕΡΑ

Πρακτικές Συμβουλές

Πώς καθαρίζονται οι λεκέδες από ιδρώτα

ΟΙ ΛΕΚΕΔΕΣ που αφήνει ο ιδρώτας επάνω στα ρούχα, μπορούν να κάνουν ένα φόρεμα ή ένα κοστούμι καινούργιο να φαίνεται σαν παλιό. Δεν είναι ωστόσο δύσκολο να βγούν αν φροντίσουμε γι' αυτό εγκαίρως.

Και ο καθαρισμός δεν είναι δύσκολος. Ρίχνουμε σ' ένα ποτήρι νερό μια κουταλιά της σούπας αμμωνία. Βάζουμε επάνω στο λεκέ ένα ψιλό πανάκι, με πολλές διπλές και πάνω από το διπλωμένο αυτό πανάκι τρίβουμε το λεκιασμένο μέρος, με το υγρό που ετοιμάσαμε. Έπειτα ξεπλένουμε με καθαρό νερό.

Όταν οι λεκέδες του ιδρώτα είναι παλιοί δεν βγαίνουν τόσο εύκολα και η αφαίρεσή τους απαιτεί πολλή προσοχή. Τότε αντί να χρησιμοποιήσουμε αμμωνία, χρησιμοποιούμε δξαλικόν οξύ. Σ' ένα μεγάλο φλυτζάνι του τσαγιού νερό ρίχνουμε ένα κουταλάκι του καφέ δξαλικόν οξύ. Τρίβουμε προσεκτικά το ύφασμα στο λεκιασμένο μέρος και όσο πιο γρήγορα μπορούμε, και έπειτα ξεπλένουμε το τριμμένο μέρος δυνατά και πολλές φορές, γιατί το δξαλικόν οξύ εύκολα καίει τα φορέματα. Φυσικά, η πρώτη μέθοδος είναι πολύ πιο ασφαλέστερη από τη δεύτερη, μα όταν δεν φέρνει αποτέλεσμα, καταφεύγουμε αναγκαστικά στο δξαλικόν οξύ.

Το καλύτερο πάντως είναι να μην αφήσουμε το καθαρίσμα, πριν το δοκιμάσουμε πρόχειρα πάνω σ' ένα κουρελάκι από το ίδιο ύφασμα, για να βεβαιωθούμε έτσι, ότι το φόρεμα δεν θα ξεθωριάσει. Αυτό είναι απαραίτητο ιδιαίτερα όταν πρόκειται για φορέματα, με λεπτά και ανοιχτά χρώματα.

Πώς καθαρίζονται οι βούρτσες των μαλλιών.—Για να καθαρίσουμε τις βούρτσες των μαλλιών, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αλκαλικό νερό (μια λίτρα νερό—μια κουταλιά της σούπας alcali) καθώς και το eau de cristaux, από το φαρμακείο.

Μπορούμε επίσης να βάλουμε τις βούρτσες να μουσκέψουν μέσα σ' ένα πιάτο μ' αυτό το υγρό, προσέχοντας να μην ξεπερνά το υγρό αυτό την επιφάνεια των τριχών, για να μη χαλάσει έτσι η βάση της κάθε βούρτσας, επειδή το ελεφαντοκόκκαλο, το κόκκαλο, ο έβενος, το ασημι και το βερνικωμένο ξύλο χαλούν αν βραχούν με αυτό το υγρό. Άλλος τρόπος είναι να κρατήσουμε τις βούρτσες ελαφρά γεμάτες επάνω από μια λεκάνη και ν' αφήσουμε να κυλήσει στην τριχά τους και να φύγει το νερό του καθαρίσματος, χωρίς να αγγίξει τη βάση. Η εργασία αυτή κρατάει αρκετά, για να βραχούν καλά από το υγρό οι τρίχες της βούρτσας.

Όποια μέθοδο κι αν μεταχειριστούμε όμως, πρέπει να ξεβγάλουμε καλά τις βούρτσες στο καθαρό νερό και να τις χρησιμοποιήσουμε πάλι, μονάχα όταν στεγνώσουν.

Για να μη στενεύουν στην πλύση τα φανελλένια ρούχα, είναι πολύ φρόνιμο να βουτάτε το ύφασμα προτού το βάζετε, στην άρχη, μέσα σε κρύο νερό και όταν το βγάλετε από το κρύο, να το βουτάτε μέσα σε ζεστό. Μ' αυτή τη διαδικασία, τα φανελλένια υφάσματα δεν πίνουν όταν πλυθούν.

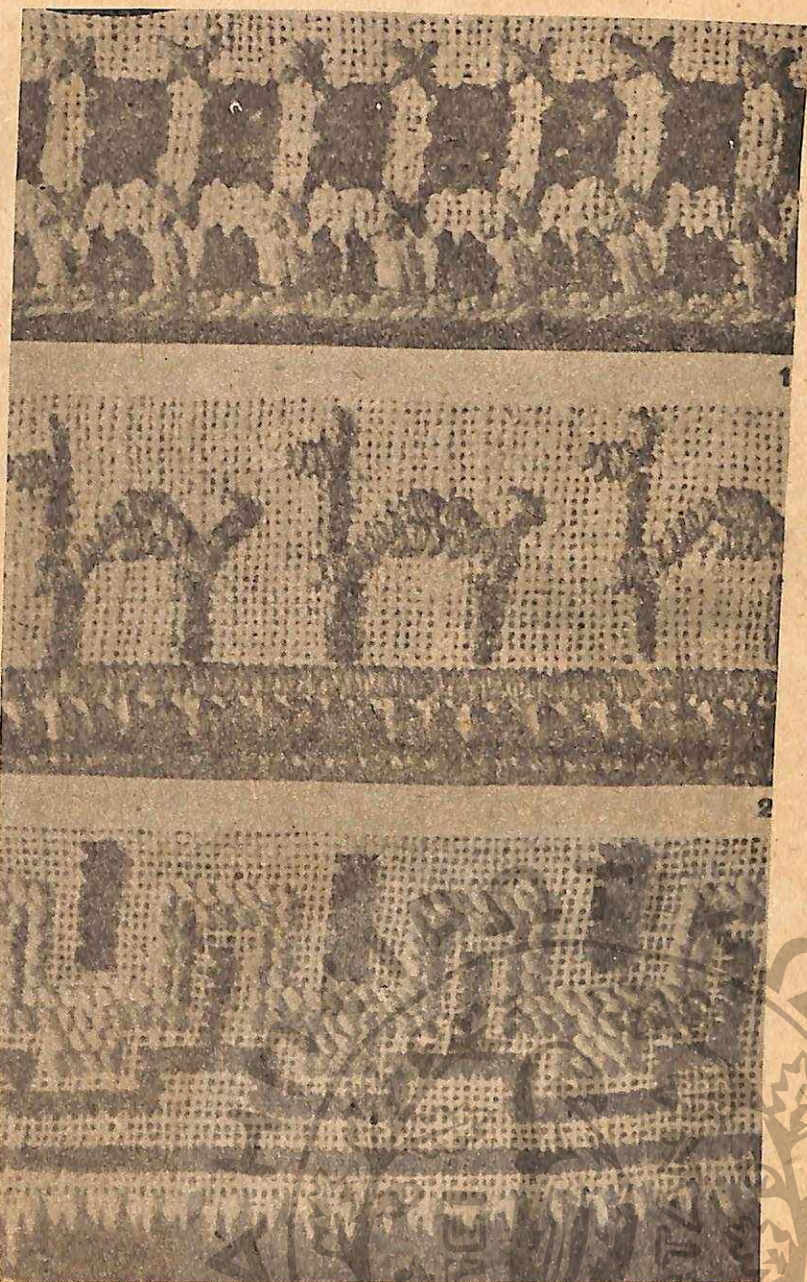
Μπορντούρες και γαλόνια

Με τις μπορντούρες που παραθέτουμε και τα γαλόνια στην άκρη, μπορείτε να γαρνίσετε, αγαπητές αναγνώστριες σκεπάσματα για έπιπλα, τραπεζομάντηλα και άλλα. Το κέντημα γίνεται απ' ευθείας, επάνω στο ύφασμα, με μαλλάκια σε ζωηρά χρώματα ή μεταξία. Το γαλονάκι τους μπορεί να κρύψει μια χαρά τις ραφές που έχει τυχόν το έργο-χειρό σας. Αν έχετε κομμάτια από κατάλληλο ύφασμα, συναρμολογήστε τα και φτιάξτε όρατο καρέ ντέ τάμπλ. Το γαλονάκι θα κρύψει τις ραφές. Το σχέδιο μπορεί να μεγαλώσει ή να μακρύνει και να γαρνίσει παιδικά φορεματάκια. Μερικά μοτίφ μπορούν επίσης ν' απομονωθούν και να στολίσουν γωνίες κλπ.

1) Στην άρχη θα κεντηθούν οι σταυροί. Τα κεντρικά μοτίφ (3 σταυροί ύψος, 2 πλάτος) κεντιώνονται με σκούρο καφέ, και πιάνονται κάθε φορά από 3 κλωστές. Αφήνετε ακέντητες 4 κλωστές. Πάνω από το ακέντητο μέρος κεντιέται κάθε φορά μία σταυροβελονιά, με κίτρινο (σε 4 κλωστές). Διπλώνεται ή εξωτερίζεται με πλέξιμο κροσέ. Πλέκετε στην άρχη με καφέ σκούρο. Μπήγετε το βελονάκι, και πλέκετε ένα πόντο με άνοιγμα, αφήνετε δυο κλωστές και ξανοπλέκετε άλλη μια φορά το ίδιο, αφήνετε 8 κλωστές και ούτω καθεξής. Έπειτα πλέκετε το γαλόνι με κίτρινο χρώμα, μπήγοντας το κροσοβέλογο χωρίς άνοιγμα, σε κάθε πόντο και, κάθε φορά

που φθάνετε στο κενό, μία φορά στο ίδιο ύψος, στη μέση, στην 4η δηλ. κλωστή.

2) Αρχίστε με γκρι-μπλε χρώμα και κεντήστε τη γραμμή στη βάση. Γίνεται με ίσια βελονιά, πλάι, πλάι ή μία στην άλλη, πιάνοντας 3 κλωστές. Έπειτα κεντήστε τα

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

[Συνέχεια από τη σελ. 3734]

τὸ ὀρίζοντα. Κινούνται γύρω στὴν καρδιά, τίς μνήμες, τίς ἀνάγκες καὶ τὰ πάθη τοῦ ποιητῆ καὶ προσπαθοῦν νὰ προσδιορίσουν τὴ θέση του, ἀπέναντι σ' αὐτὰ τὰ βασανιστικά πράγματα. Τὸ «ἐγώ» τοῦ κ. Μοσκόβη συνεχῶς σκορπιέται καὶ συνεχῶς ἀναπλάθεται. Ὁ παγανιστικός τρόπος, ποὺ κυρίως ἀτενίζει τὰ γύρω του καὶ ποὺ, κατὰ ἓνα μέρος τὸν πλησιάζει καὶ αἰσθητικὰ πρὸς τὸν Καρυωτάκη, πηγάζει ἀπὸ τὴν πίεση τῆς βιοπάλης κι' ἀπ' τὴν συναίσθηση τοῦ πόνου γιὰ μιὰν ἀπώλεια — τὴν ἀπώλεια κάθε ωραίου κι' εὐαίσθητου ἀνθρώπου.

Τοῦτο τὸ κλίμα, ὅσο κι' ἂν ὑποχρεῶν τὸν ποιητὴ νὰ γίνεταί κάπως μονότονος καὶ νὰ καταφεύγῃ ἀπλᾶ, μόνον σὲ μιὰν ἐκφραστική ἐναλλαγή, τοῦ δίνει τὴν εὐκαιρία ὠρισμένων ἔντονων παλμών, ποὺ καὶ ἐρωτήματα ἔχουν καὶ διακυμάνσεις ἀκολουθοῦν, ἀπὸ τὴν ψυχραὴ ἀπολογία ὡς τὴν ἀπελπιστική κορύφωση:

Κάβουνο τὸ διαμάντι τῆς στοργῆς μου...

(«Στάχτη»)

Ἡ φιλοσοφική κατάληξη εἶν' ἓνας σαρκασμός, καθαρὰ Μπωντλαίρικός:

Πιγίηκαν στὸ ἴδιο τους τὸ σκῶμμα
οἱ νάρκισσοι τῶν τριάντα μας χρόνων.

(«Συνθηκολόγηση»)

Ἐκεῖ ὅπου ὁ ποιητὴς λυτρώνεται ἀπὸ τὸ φορτίο τῆς μελαγχολίας ἢ θέλει νὰ εἰρωνεύτῃ τὸν ἑαυτό του, γίνεται ἓνας παιχιδάρης στιχοπλέκτης («Εὐρετήριο») ἢ ἓνας

πόδια καὶ τὸ λαιμὸ τῶν ζώων με' ὀριζόντιες ἴσιες βελονιές, πιάνοντας 2 κλωστές. Ὅλες οἱ ἄλλες βελονιές γίνονται κάθετα, κάθε 3 κλωστές. Τὸ γαλόνι γίνεται ἀφοῦ διπλώσετε τὸ ὕφασμα καὶ τὸ πλέξετε με' τὸ βελονάκι μπηγόντάς το (με' γκρι-μπλέ χρῶμα ἐννοεῖται) στὴ βελονιά τῆς βάσης. Στὸ τέλος πλέκετε πόντο, πόντο, χωρίς' ἀνοιγμα με' χρῶμα σιέλ ἢ ἄλλο ποὺ σὰς ἀρέσει.

3) Ἡ τρίτη μορφοτοῦρα γίνεται με' μισὴ σταυροβελονιά πρὸς τὴν ἴδια κατεύθυνση, ποὺ πιάνει κάθε φορὰ 2 κλωστές ἀπὸ τὸ ὕφασμα. Οἱ δύο κάτω γραμμές, ἡ ἴσια καὶ ἡ μαιανδρωτή, μποροῦν νὰ κενηθοῦν με' χρῶμα ροῦτί, οἱ ἐπόμενες δύο ποὺ βρίσκονται κοντά, κοντά με' χρῶμα μπλε καὶ ἡ κορυφή πάλι ροῦτί. Τελείωμα με' ριχτὴ βελονιά μπλε καὶ πλέξιμο με' τὸ χρυσοβέλονο με' ροῦτί.

λυρικός («Περίπατος»). Αὐτὰ τὰ δύο ὁρόσημα κλείνουν σὲ γενικὲς ἔννοιες καὶ τὸν ἐσωτερικὸ κόσμο καὶ τὴν τεχνολογία τοῦ κ. Μοσκόβη. Μιὰ διπλῇ, δηλαδή, ἀγωνία ποὺ ὁ ποιητὴς ξεκινάει γιὰ τὴ λύση της, με' ἐφόδια τὴν ψυχικὴ τρυφερότητα καὶ τὴν αἴσθηση τῆς μουσικῆς.

Ν. ΓΑΛΑΖΗ: «Ἡ πίπα τοῦ πατέρα μου», νουβέλα.

Μιὰ περιπέτεια ἐσωτερικῆς μορφῆς, ἀλλὰ μέσα στὸν κατοχικὸ περίγυρο καὶ με' τὴν προοπτικὴ νὰ ληφθῇ ἓνας μεγαλύτερος κόσμος, εἶναι τὸ θέμα ποὺ ἀπασχολεῖ τὸν κ. Ν. Γαλάζη στὴ νουβέλα τοῦ «Ἡ πίπα τοῦ πατέρα μου». Καὶ τὸ δράμα τοῦτο δὲν εἶναι μόνον ἐνδιαφέρον, ἀπὸ τὴν πλευρὰ μιᾶς τόσο ὀδυνηρὰ γνωρίμης ἀτμόσφαιρας ποὺ ζήσαμε, μὰ κι' ἀπὸ τὴν ἀποψη τῶν «ἐπὶ μέρους» διακυμάνσεων, ποὺ βασανίζουν πολὺτροπα τὸ συγγραφέα.

Ὁ στενὸς χώρος τῆς νουβέλας δὲν ἔχει ἀφήσει τὸν κ. Γαλάζη ν' ἀναπτυχθῇ σὲ ὅλη του τὴν πρόθεση, στὴν ὀργάνωση τοῦ μύθου καὶ τοῦ ὅφους. Πίσω ἀπ' τὴν παράθεση τῶν περιστατικῶν καὶ τὴν ψυχολογικὴ τους ἀνάλυση, περσεύει ἓνα μεγάλο μέρος ἀνερευνήτων περιπτώσεων, ποὺ θὰ ἀρτίωναν περισσότερο τὸ βιβλίο καὶ θὰ πύκνωναν τὴ σκιαγραφικὴ ἐμφάνιση γεγονότων καὶ ἡρώων. Οἱ προσωποποιήσεις, οἱ παραλλαγές καὶ οἱ μετεμψυχωτικές προσπάθειες (ποὺ κυρίως ἐδραίωνουν τὴν ἀφήγηση) προδίδουν στὸ βάθος μιὰ ρωμαλεότερη σύνθεση, ποὺ ὁ συγγραφέας δείχνει ὅτι ἔχει τίς ἱκανότητες νὰ τὴ σχηματοποιήσῃ κι' ἀρχιτεκτονικά.

Ὡστόσο, τὰ ἐπεισόδια ξετυλίγονται μ' ἐνδιαφέρον καὶ λάμψεις ἐλαφροῦ σαρκασμοῦ ἢ λυρικοῦ τόνου, ποὺ σὲ βοηθοῦν νὰ τὰ παρακολουθήσῃς, ἔστω κι' ἂν ἀγγίζουν μόνον στὸ περίβλημα, τόσο τὸ γενικὸ σκηνικὸ ὅσο καὶ τὸ ἰδιαιτέρω ἔργο, ποὺ πρυτανεύει ἡ ψυχικὴ ταλαιπωρία. Στὸ τέλος μένει ἡ διαπίστωση, πῶς τὰ συμπεράσματα ἀπὸ τὴν ἐνδοκόπηση ἀκολουθῶσαν τὴ μοῖρα τοῦ ἐκμηδενισμοῦ. Λύση σύμφωνη με' τὸ πνεῦμα ποὺ καθυπόταξε τὸ συγγραφέα, σὰν ἄνθρωπο τῆς ἐποχῆς μας. Γιατὶ ἡ ἀφετηρία του καὶ ἡ διαδρομὴ του ἦταν ἀπὸ μιὰ ἰδανικὴ κατάσταση ψεύδους κι' ἐσωτερικῆς ἀγωνίας, ποὺ τράφηκε με' ἐφιάλτες καὶ ἐνοράσεις.

ΤΑΚΗΣ ΔΟΞΑΣ

ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«Οἱ ἐπιστολὲς τῆς ἀγάπης»

Μ' αὐτὸ τὸν τίτλο, ὁ κ. Σ. Μπαϊρακτάρης κυκλοφόρησε σὲ κομψὸ τεῦχος τίς ἐπιστολὲς τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, σὲ μιὰ καινούργια ἐρμηνεία.

«Ὅταν τὰ πλούτη ἔκαμαν φτερά»
καὶ

«Ποιὸς ἐκέρδισε τὸ μεγάλο βραβεῖο;»
Δυὸ χαριτωμένα βιβλία, με' αὐτοτελὴ διηγήματα ἡθοπλαστικοῦ περιεχομένου, τοῦ Γρ. Ζαχαροπούλου.

«Ὁ Ἁγίασμός ἡμῶν»

Ἐποικοδομητικὴ μελέτη, Γεωργίου Μακρῆ, Πρωτοπρεσβυτέρου, ἐκδόσεις «Ἐνορίας».

«Ἐπαινος διὰ τοὺς Ἱεράρχας τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀποστολικὸς Ἐλεγχος τῶν Ἀντιφάσεων, Στρεβλώσεων, Μωρολογιῶν, Ἀντιχρίστων πλανῶν καὶ Ἀτασθαλιῶν τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Θ. Ἀμαραντίδου»
Θ. Λαναρά.

«Θεοδρόμοι στὸν Ἀκροκόρινθο»
τοῦ Σήφου Κόλλια.

«Ἀνέστη ἡ ψυχὴ μου»

Λιλῆς Περίονιστῆ, Ἐκλεκτὰ Διηγήματα.

«Τὰ πρῶτα Φτερουγίσματα» (Ποιήματα γιὰ παιδιὰ) καὶ «ὁ Μαγεμένος Σκύλος» (Σκηνικὸ παραμῦθι γιὰ σχολικὲς γιορτές), Γεωργίας Δεληγιάννη-Ἀναστασιάδου.

ΝΕΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ
Κάλυμνος, Ν. Χατζηθεοδώρου, Ἱεροψάλτης.

Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

«Τὸ Καράβι τῆς Εὐτυχίας» τοῦ καλλιτέχνου κ. Δ. Καφοκεφάλου.

ΔΙΑΔΙΔΕΤΕ

ΤΗΝ «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΖΩΗ»

Εἶναι ὁ καλύτερος φίλος τοῦ σπιτιοῦ σας καὶ τὸ καλύτερο βοήθημα γιὰ τὴν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν σας.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Λευοῦρη, Ἐνταῦθα. Μᾶς εἶναι χρήσιμα. Παρακαλοῦμε, περάσετε ἀπὸ τὸ γραφεῖο μας. — Γ. Παναγιωτόπουλον, Βαθὺ Σάμου. Τὸ γράμμα σας μᾶς συνέκρινε. Ἐκτιμοῦμε τὴν κίνησιν τοῦ Προσκοπισμοῦ καὶ τὸ θεωρήσαμε καθήκον νὰ γράψωμε. Θὰ σὰς γράψωμε προσεχῶς, ἀναθέτοντάς σας τὰ καθήκοντα τοῦ ἀντιπροσώπου στὴν πόλιν σας. — Γρ. Ζαχαροπούλου, Θεσσαλονίκη. Πολὺ μᾶς χαροποιεῖ ἡ πρόοδος τοῦ ἔργου σας. Σχετικῶς γράψωμε σὲ ἄλλη στήλη. — Ντίναν Πατρικοβασιλάκου, Γύθειον. Σὰς συγχαίρωμε καὶ σὰς εὐχαριστοῦμε γιὰ τίς εὐγενεῖς διαθέσεις· γράψωμε ἰδιαίτερος. — Εὐάγ. Καραγ., Ἐνταῦθα. Παρακαλοῦμεν ἐξοφλήσῃτε λογαριασμόν σας παρελθόντος ἔτους. — Δημ. Ριζιώτην, Τρίπολιν. — Ἐμπορικὸν καὶ Βιομηχανικὸν Ἐπιμελητήριον Θεσσαλονίκης. — Ἰωάν. Γκόκα, Τρίπολιν. — Ἰον. Κωτοπούλου, Καλάμας. — Γεώργ. Μακρῆν, Χαλκίδα. — Βαλ. Χολογκούνην, Θεσσαλονίκη. — Καβίδην, Χανιά. — Εὐάγ. Μπαρόβου, Ἐνταῦθα. — Εὐανθίαν Σιπᾶ, Καλάμας. — Γεώργ. Μονορίκη, Αἴγιον. — Ἀνδρ. Τιβέριον, Ἀνδρον. — Κων. Γιαννόπουλον, Πισσὰ Κορινθίας. — Σωτ. Μασουρίδην, Καλάμας. — Εὐάγ. Μπαϊλάκη, Χανιά. — Μαῖστορ. Χατζηδημητρίου, Σ.Τ.Γ. 921.

Ἐλήφθησαν, εὐχαριστοῦμε, ἐτακτοποιήθησαν.

ΕΚΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ:

Γ. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ-ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

ΤΑ

ΠΡΩΤΑ ΦΤΕΡΟΥΓΙΣΜΑΤΑ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΚΑΙ

Ο ΜΑΓΕΜΕΝΟΣ ΣΚΥΛΟΣ

ΣΚΗΝΙΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ
ΓΙΑ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

ΕΚΔΟΣΗ

Π. ΣΕΡΓΙΑΔΗ

ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΔΩΡΟ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

"ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ"

ΟΔΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ, 16 - ΑΘΗΝΑΙ

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΜΑΣ

ΒΙΒΛΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

«Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ» Ἰωάννου πρωθιε-
ρέως τῆς Κροστάνδης, μετάφρ. Ἀρχιμ.
Μιχ. Κωνσταντινίδου, νῦν Μητροπολίτου
Κορινθίας. Τὸ βιβλίον ποὺ ὁδηγεῖ εἰς τὴν
χριστιανικὴν ζωὴν . . . Δοχ. 8.000

«52 Ὁμιλίαι» Κ. Καλλινίκου, ἐμπνευ-
σμένα ἡθικοκοινωνικά κηρύγματα μετὰ σύγ-
χρονο πνεῦμα . . . Δοχ. 15.000

«Γύρω στὶς αἰῶνες ἀλήθειες» Μητρο-
πολίτ. Χίου κ. Παντελεήμονος (Κηρύγματα
εἰς τὰ Εὐαγγέλια τῶν Κυριακῶν) Δο. 12.500

«Οἱ Φίλοι τοῦ Θεοῦ», τοῦ ἰδίου, (κηρύ-
γματα εἰς τὰς ἐορτὰς τῶν ἁγίων) Δο. 15.000

«Ἀπὸ τὸ Βιβλίον τῆς Ζωῆς» τοῦ ἰδίου
τόμοι Α' καὶ Β' ἕκαστος . . Δο. 12.500

«Ὅταν τὸ δάκρυ κυλάει» Μαρίας Φω-
στίνης. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος τὸ δια-
πνέει ἱερὸς λυρισμός. Περιέχει διηγήματα,
στίχους, ἄρθρα . . Δοχ. 7.000

«Ὁμιλία εἰς τὸ Πάθος τοῦ Κυρίου»
Σεβ. Μητροπολίτου Τρίκης καὶ Σταγῶν κ.
Πολυκάρπου . . . Δοχ. 5.000

«Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία» Ἀρχιμ. Πα-
ναρέτου Δουληγέρη (Ἄρθρα, μελέται, ἐντυ-
πώσεις) . . Δοχ. 2.000

«Λόγοι ἐπὶ τῶν Κυριακῶν Εὐαγγελίων»
Σεβ. Μητροπολ. πρώην Μεσσηνίας κ. Πο-
λυκάρπου . . Δοχ. 20.000

«Ἀμὼς» (εἰσηγ. μετάφ. ἐκ τοῦ Ἑβραϊ-
κοῦ κειμένου) ἐπιμελ. Β. Βέλλα Δο. 20.000

«Πίστις καὶ Ἐπιστήμη» Δημ. Μαγ-
κριώτη . . Δοχ. 5.000

«Ἡ Βίβλος ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Ἐπιστή-
μης» Β' ἔκδοσις Δ. Μαγκριώτη Δοχ. 7.000

«Ἐκλογή ἐκ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς
Ἐκκλησίας» . . Δοχ. 7.000

«Ἀπολογητικά τῶν Πατέρων τῶν πέντε
πρώτων αἰώνων» (κατ' ἐπιλογὴν Γρηγ.
Παπαιωαήλ καθ. Πανεπιστημ.) Δο. 15.000

«Θρησκεία καὶ Διανόησις» Σεβ. Μητρο-
πολ. Κορινθίας Μιχαήλ . . Δοχ. 4.000

«Ὁ Ἱερεὺς ἀπέναντι τῶν ἐργατῶν» Ἀρ-
χιμ. Τίτου Ματθαϊάκη . . Δοχ. 2.000

«Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπογράμμις ἡθι-
κοῦ βίου» Σεβ. Μητροπολ. Φιλίππων καὶ
Νεαπολέως Χρυσοστόμου . . Δοχ. 2.000

«Αἱ παραβολαὶ τοῦ Κυρίου», σὲ στί-
χους, τοῦ ἰδίου, εἰκονογράφησις Φ. Κόν-
τογλου . . Δοχ. 5.000

«Ἀπὸ τὴν πηγὴν τοῦ ζῶντος ὕδατος»
Ἀρχιμ. Τιμ. Ματθαϊάκη Ὁμιλία Δο. 8.000

«Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἱερὰν Ἐξομολόγη-
σιν» Μητροπ. Κερκύρας Μεθοδίου (Ὑπο-
δείξεις πρὸς τοὺς ἐξομολογητὰς) Δοχ. 3.000

«Χριστιανικὴ Πίστις καὶ Ἐπιστήμη»
Tihamer Toth . . Δοχ. 3.000

«Τὰ Ἀγνά Νεῖατα» τοῦ ἰδίου Δο. 15.000

«Πάντα μαζί σου». Τὸ βιβλίον τῆς χρι-
στιανικῆς ἀγάπης . . Δοχ. 5.000

«Ἡ Ἑβδομάς». Ὁδηγὸς μετὰ σκέψεις
καὶ κατευθύνσεις διὰ τὴν χριστιανικὴν πο-
ρείαν κάθε ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος Δο. 3.000

«Θρησκεία—Ἐπιστήμη—Κοινωνία»
Δοχ. 7.000

«Ἡ Ἐγκράτιδα» (Μία ἡρώς τῶν πρώ-
των χριστιανικῶν αἰώνων) . Δοχ. 6.000

«Ἅγιον Αὐγουστίνου Ἐξομολογήσεις».
Τὸ βιβλίον τοῦ Θεοῦ ἔρωτος καὶ τῆς με-
τανοίας . . Δοχ. 20.000

«Μύρις» συγκινητικὸ μυθιστόρημα τῆς
πρώτης χριστιανικῆς ἐποχῆς . Δοχ. 5.000

«Πρὸς τὰ Ὑψη» Ἐρ. Πετροῦ Δο. 2.000

«Ὁ ἀόρατος πόλεμος» Νικοδήμου Ἀγιο-
ρείτου τ. ἄδελος Δο. 14.000 Δο. 18.000

«Ὁ Μ. Βασίλειος καὶ ἡ Οἰκογένειά
του» . . Δο. 2.500

«Χριστιανικά Ρήματα» Α' καὶ Β' Ἐ-
καστος τόμος . . Δοχ. 2.000

«Μελέται περὶ τῆς Κρατικῆς Εὐσεβείας
καὶ τῶν σχέσεων Πολιτείας καὶ Ἐκκλη-
σίας» (Μιχ. Γαλανοῦ) . . Δοχ. 8.000

Βίοι διαφόρων Ἀγίων ἕκαστος Δο. 500

ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

«Ἡ μητέρα λέει ἱστορίες», Ἀδαμ. Μαν-
τούδη. (Εἶναι οἱ ὠραιότερες ἱστορίες ποὺ
γράφηκαν γιὰ παιδιὰ μετὰ ψυχολογημένα
διδάγματα) . . Δοχ. 5.000

«Ἡ Ἱστορία τοῦ Χριστοῦ», Μητροπολ.
Κορινθίας Μιχαήλ. Κατὰ τὸ Ἀγγλικὸν τῆς
Μ. Μάκκινζι . . Δοχ. 8.000

«Ὁ Νάνος Τραλαλὰς» παραμῦθι γιὰ
παιδιὰ 8—15 ἐτῶν Γεωργίας Δεληγιάννη Ἀ-
ναστασιάδου . . Δοχ. 7.000

ΔΙΑΦΟΡΑ

«Ἀριστοκρατία» Σμ. Σινιόσογλου (κοι-
νων. μελέτη) . . Δο. 2.000

«Ὁ «Νικηφόρος» Φ. Κουκουλέ Δο. 5.000.

«Σταυρακίου, Ζωῆς πολλὰ τὰ ἔτη», τοῦ
ἰδίου (Βυζαντινὸν διήγημα) . Δο. 5.000

«Ἡ Διεξουσίαν» ἡθοπλαστικὸν μυθι-
στόρημα ὑπὸ Pierre Mauriac Δοχ. 6.000

Κάθε παραγγελία ἐπιβαρύνεται μετὰ 10 % ἐξοδα ταχυδρομικὰ ἐπὶ συστάσει καὶ συσκευασίας. Ὅδερμία
παραγγελία ἐκτελεῖται ἄνευ καταβολῆς τοῦ ἀντιτίμου.